

สุขภาพทางการเงินและความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

วิกิรนต์ เผือกมงคล¹

บทคัดย่อ

สถานการณ์การแข่งขันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาที่สูงขึ้น และจำนวนนักศึกษาที่ลดลง ส่งผลให้รายได้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏไม่เพียงพอต่อการจ่ายที่เพิ่มขึ้น การวิจัยนี้มุ่งศึกษาสุขภาพทางการเงินและความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 38 แห่ง ซึ่งแบ่งตามกลุ่มภูมิศาสตร์ได้ 5 กลุ่ม ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏรัตนโกสินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคกลาง มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้ และมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิเคราะห์สุขภาพทางการเงินและความยั่งยืนทางการเงินแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ สภาพคล่อง การบริหารงาน ความอยู่รอดระยะยาว และความสามารถในการทำกำไร ข้อมูลทางการเงินที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย งบแสดงฐานะทางการเงินและงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของมหาวิทยาลัยราชภัฏแบ่งตาม 5 กลุ่มภูมิศาสตร์ และค่าเฉลี่ยรวมของมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง ข้อมูลดังกล่าวได้รับมาจากรายงานการตรวจสอบทางการเงินโดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน การวิเคราะห์ใช้อัตราส่วนทางการเงินและสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีฐานะทางการเงินที่มั่นคง สภาพคล่องดี การบริหารงานดี มีหนี้สินต่ำ และเงินทุนมั่นคง อย่างไรก็ตาม ความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความไม่มั่นคง โดยมีปัญหาความสามารถในการทำกำไรต่ำ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏควรแสวงหาแนวทางเพิ่มแหล่งรายได้ทางเลือกจากเงินทุนและสินทรัพย์สภาพคล่องที่อาจมีเกินความจำเป็น และควรเพิ่มประสิทธิภาพด้านต้นทุน โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายบุคลากรที่มีสัดส่วนสูงและส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน

คำสำคัญ: สุขภาพทางการเงิน; ความยั่งยืนทางการเงิน; มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ชื่อผู้ติดต่อบทความ: วิกิรนต์ เผือกมงคล

E-mail: wikrant@vru.ac.th

(Received: May 13, 2024; Revised: January 20, 2025; Accepted: March 5, 2025)

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ Email: wikrant@vru.ac.th

Financial health and financial sustainability of Rajabhat University

Wikrant Paukmongkol¹

Abstract

Intensifying competition among higher education institutions and a declining number of student admissions have resulted in Rajabhat Universities' income being insufficient to cover rising expenditures. This study aims to investigate the financial health and financial sustainability of 38 Rajabhat Universities, divided into five geographic groups: Rattanakosin Rajabhat University, Central Region Rajabhat Universities, Northern Region Rajabhat Universities, Southern Region Rajabhat Universities, and Northeastern Region Rajabhat Universities. The analysis of financial health and financial sustainability covers four dimensions: liquidity, activity, solvency, and profitability. The financial data used in this study comprise the statement of financial position and the statement of comprehensive income for fiscal year 2022. The study focuses on analyzing the average financial indicators of Rajabhat Universities across the five geographic groups, as well as the overall average of all Rajabhat Universities. These data were obtained from financial audit reports prepared by the Office of the Auditor General of Thailand. Financial ratios and descriptive statistics, namely mean, maximum, minimum, and percentage, were employed for analysis. The findings reveal that Rajabhat Universities and the Rajabhat University groups maintain a stable financial position, with strong liquidity, sound management, low debt levels, and stable capital. However, the financial sustainability of Rajabhat Universities and the Rajabhat University groups was found to be unstable, with a notable problem of low profitability. For policy recommendations, Rajabhat Universities and the Rajabhat University groups should explore alternative revenue sources by leveraging surplus capital and liquid assets, and should seek to improve cost efficiency, particularly with regard to personnel expenses, which constitute a disproportionately high share of expenditures and have a significant impact on operational performance.

Keywords: Financial Health; Financial Sustainability; Rajabhat University

Corresponding Author: Wikrant Paukmongkol

E-mail: wikrant@vur.ac.th

¹ Assistant Professor in Faculty of Management Sciences, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage. Email: wikrant@vru.ac.th

1. บทนำ

มหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญในสังคมโดยการให้การศึกษาและการดำเนินการวิจัย อย่างไรก็ตาม ความยั่งยืนทางการเงินกลายเป็นข้อกังวลที่สำคัญสำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่ท้าทายการปรับตัวของมหาวิทยาลัยทั้งหลายคือความพยายามให้มหาวิทยาลัยของรัฐออกนอกกรอบราชการเพื่อให้มีความคล่องตัวในการบริหารมากขึ้น เพิ่มความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน การจัดสวัสดิการของบุคลากร การแข่งขันดึงดูดบุคลากรที่มีความสามารถและเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในการอุดหนุน (Artdet, 2013)

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูมิพัฒนามีพันธกิจสำคัญตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 คือ การเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน โดยมีภารกิจหลักในการให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู การดำเนินงานตามพันธกิจเหล่านี้จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนพันธกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง การวิเคราะห์สุขภาพทางการเงินและความยั่งยืนทางการเงินจึงมีความสำคัญต่อการประเมินความสามารถในการดำเนินพันธกิจและการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏในระยะยาว

มหาวิทยาลัยไทยต้องเผชิญกับความกดดันอันเกิดจากบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของจำนวนนักศึกษาที่ลดลงจำนวนมาก จำนวนบุคลากรสายวิชาการที่มีประสบการณ์เกษียณอายุเพิ่มขึ้นและการอนุญาตให้มหาวิทยาลัยต่างประเทศที่มีศักยภาพสูงเข้ามาเปิดสอนได้ (Nopanitaya, 2017) ภาวะการณ์เช่นนี้เป็นสิ่งที่ท้าทายมหาวิทยาลัยต่างๆ ในการแข่งขันให้บริการการศึกษา โดยใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งการตลาดเพื่อความอยู่รอดและสามารถพึ่งตนเองได้ในสภาพแวดล้อมการแข่งขันนี้ มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีพฤติกรรมการแข่งขันในส่วนผสมการตลาดที่แตกต่างกัน (Soontaranurak, 2018)

กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏได้รับผลกระทบจากจำนวนนักศึกษาที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง (Muangsilapasad et al., 2023) ส่งผลให้รายได้ส่วนทางกับรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับการแข่งขันที่สูงขึ้นจากระบบที่มหาวิทยาลัยบางแห่งตัดสินใจออกนอกกรอบ มีการขยายวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยออกไปสู่ภูมิภาคส่งผลให้นักศึกษาในพื้นที่หันไปเลือกเรียนในวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยชั้นนำแทน จากปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดความกังวลต่อความยั่งยืนทางการเงินสำหรับกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อเทียบกับกลุ่มมหาวิทยาลัยรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ดังนั้น การศึกษานี้จึงให้ความสำคัญเฉพาะกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อทำการศึกษาความยั่งยืนทางการเงิน

ความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยกลายเป็นข้อกังวลที่สำคัญ (McLaren & Struwig, 2019; Nik Ahmad et al., 2019) หนึ่งในความท้าทายหลัก คือ การลดภาระงบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลให้การสนับสนุน ในรูปแบบงบประมาณเงินก้อน (Block Grant) โดยให้มหาวิทยาลัยสามารถพึ่งพาตนเองได้จากเงินนอกงบประมาณหรือแสวงหารายได้อื่นให้มากขึ้น (Kiatitvattanavisal, 2022) งบประมาณและความสามารถในการพึ่งพาตนเองของแต่ละมหาวิทยาลัยมีความแตกต่างกัน รวมทั้งการบริหารจัดการทางการเงินที่แต่ละแห่งมีความแตกต่างกันไป ปัญหาเหล่านี้ทำให้เกิดข้อกังวลเกี่ยวกับความยั่งยืนทางการเงิน

การศึกษาความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง การศึกษาหลายฉบับทำการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อหาแนวทางการวัดระดับความยั่งยืน การหาแนวทางการปรับปรุงความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัย สำหรับประเทศไทยยังไม่ได้ได้รับความสนใจ ดังนั้น การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความยั่งยืนทางการเงินโดยใช้อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ 4 กลุ่ม คือ 1) สภาพคล่อง 2) การบริหารงาน

3) ความอยู่รอดระยะยาว และ 4) ความสามารถในการทำกำไร เพื่ออธิบายความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัย การศึกษานี้เป็นการศึกษาความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยชั้นนำในประเทศไทย ผลการศึกษานี้ให้ข้อมูลที่ สำคัญเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายกำกับดูแลมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ความยั่งยืนทางการเงินและ สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติโดยเฉพาะในกลุ่มอาเซียน นอกจากนี้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยและสภามหาวิทยาลัย สามารถนำผลการศึกษานี้ไปใช้เป็นแนวทางการกำหนดกลยุทธ์ทางการเงิน การบริหารความเสี่ยงทางการเงินเพื่อให้ มหาวิทยาลัยสามารถจัดการกับปัญหาและอุปสรรคทางการเงินและสร้างความอย่างยั่งยืนทางการเงินได้อย่าง มีประสิทธิภาพ และช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถประเมินได้ว่ามีความสามารถในการสร้างรายได้ด้วยตนเอง มีการบริหาร ต้นทุนและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานทั้งในปัจจุบัน และอนาคตหรือไม่ ซึ่งจะนำไปสู่ความยั่งยืนทางการเงินในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏจำแนก ตามภูมิศาสตร์
- 2.2 เพื่อวิเคราะห์สุขภาพทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏจำแนกตามภูมิศาสตร์
- 2.3 เพื่อวิเคราะห์ความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏจำแนกตามภูมิศาสตร์

3. การทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิด

3.1 การทบทวนวรรณกรรม

3.1.1 โครงสร้างสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

จำนวนสถาบันการศึกษาในระบบข้อมูลจากกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ณ ปี พ.ศ. 2566 สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 9 ประเภท รวม 172 แห่ง มหาวิทยาลัยรัฐ จำนวน 83 แห่ง ประกอบด้วย 1) มหาวิทยาลัยรัฐจำกัดรับ 8 แห่ง 2) มหาวิทยาลัยรัฐไม่จำกัดรับ 2 แห่ง 3) มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ 26 แห่ง 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง และ 5) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง ส่วนที่เหลือจำนวน 89 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 43 แห่ง วิทยาลัยเอกชน 16 แห่ง สถาบันเอกชน 12 แห่งและสถานศึกษา นอกสังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม 18 แห่ง

จำนวนนักศึกษาในระบบ ข้อมูลจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ณ ปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนนักศึกษาทั้งระบบ 1,250,063 คน อยู่ในมหาวิทยาลัยเอกชน 259,115 คน (20.73%) สถานศึกษานอกสังกัด 19,477 คน (1.56%) และมหาวิทยาลัยรัฐประกอบด้วย มหาวิทยาลัยรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รวม 971,471 คน (77.71%) (ไม่นับรวมมหาวิทยาลัย ไม่จำกัดรับ 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหงและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช) เฉพาะมหาวิทยาลัยรัฐแบ่งเป็น มหาวิทยาลัยรัฐ 108,489 คน (11.17%) มหาวิทยาลัยในกำกับ 483,025 คน (49.72%) มหาวิทยาลัยราชภัฏ 282,650 คน (29.10%) และมหาวิทยาลัยราชมกล 97,307 คน (10.01%)

มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 38 แห่ง จัดแบ่งตามภูมิศาสตร์ได้ 5 กลุ่ม คือ กลุ่มรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กลุ่มภาคกลาง 9 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สุขภาพทางการเงินและความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง กลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ กลุ่มภาคใต้ 5 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด และมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

3.1.2 การบริหารการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การบริหารการเงินของมหาวิทยาลัยเกี่ยวข้องกับรายได้ ค่าใช้จ่ายและทรัพย์สินเป็นการบริหารภายใต้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งไปดำเนินการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศเพื่อการบริหารจัดการการเงินของตนเองภายใต้การกำกับดูแลของสภามหาวิทยาลัยในแต่ละแห่งไปดำเนินการ โดยสภามหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลและอนุมัติงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยตามมาตรา 18 (11) และออกระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารการเงิน การจัดหารายได้และผลประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยตามมาตรา 18 (12) ส่วนการควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่และทรัพย์สินอื่นของมหาวิทยาลัยให้อิทธิกรบดีเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ตามมาตรา 31 (2) โดยให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และข้อบังคับของทางราชการและของมหาวิทยาลัย การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษา การวิจัยให้คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลของมหาวิทยาลัยเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่และนำเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยทุกปีตามมาตรา 50 (1) (2)

รายได้ของมหาวิทยาลัยตามมาตรา 13 (1) (2) (3) (4) (5) และ (6) ประกอบด้วย 1) เงินประมาณแผ่นดิน 2) เงินผลประโยชน์ ค่าธรรมเนียม ค่าปรับและค่าบริการต่างๆ ของมหาวิทยาลัย 3) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ให้แก่มหาวิทยาลัย 4) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้มาจากการใช้ที่ราชพัสดุซึ่งมหาวิทยาลัยปกครองดูแลหรือใช้ประโยชน์ 5) เงินอุดหนุนจากราชการส่วนท้องถิ่นหรือเงินอุดหนุนอื่นที่มหาวิทยาลัยได้รับเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัย 6) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้จากการลงทุนและจากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย 7) รายได้หรือผลประโยชน์อื่น และ 8) เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา สัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือการจ้างทำของ นอกจากนี้ มาตรา 15 กำหนดให้บรรดารายได้และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยจะต้องจัดการเพื่อประโยชน์ภายใต้วัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดินฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทุนบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู

การบริหารจัดการรายได้และค่าใช้จ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งมีการดำเนินการออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศเพื่อการบริหารจัดการการเงินโดยส่วนใหญ่มีการกำหนดประเภทรายได้และรายจ่ายสอดคล้องกัน และอาจมีบางส่วนที่แตกต่างกันออกไป พอสรุปได้ดังนี้

การจัดการรายได้เพื่อการลงทุนให้เกิดผลประโยชน์ ได้แก่ การฝากเงินกับสถาบันการเงินและสหกรณ์ ออมทรัพย์ การซื้อพันธบัตรรัฐบาล ตัวเงินคลัง การซื้อพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ การซื้อตัวแลกเงินและตัวสัญญาใช้เงิน การซื้อสลากออมทรัพย์ การให้เอกชนลงทุนเพื่อพัฒนาที่ดิน การให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ และการลงทุนอื่นที่ สภามหาวิทยาลัยอนุมัติ

การใช้จ่ายเงินรายได้เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์และภารกิจ ได้แก่ ใช้จ่ายเพื่อการบริหารในกิจการทั่วไป ของมหาวิทยาลัย ใช้จ่ายเพื่อการศึกษาและส่งเสริมวิชาการด้านการเรียนการสอน การฝึกอบรมหรือการวิจัย เพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาประสิทธิภาพทางวิชาการ ใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการให้บริการทางวิชาการ ใช้จ่ายตามเงื่อนไข หรือวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค ใช้จ่ายเพื่อสวัสดิการแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัย ใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนและพัฒนานักศึกษา ใช้จ่ายภายใต้เงื่อนไขการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเฉพาะกิจหรือค่าธรรมเนียมอื่น และรายจ่ายอื่นๆ ที่ สภามหาวิทยาลัยอนุมัติ

3.1.3 ความยั่งยืนทางการเงิน

ความยั่งยืนทางการเงินถือเป็นประเด็นสำคัญที่มหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนพันธกิจและการดำเนินงานต่างๆ ของมหาวิทยาลัยในระยะยาว นั้นหมายความว่ามหาวิทยาลัยจะต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการรายรับและรายจ่ายให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนในระยะยาว เพื่อให้สามารถทำภารกิจและวัตถุประสงค์ของตนเองได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาภาครัฐหรือแหล่งทุนภายนอกอื่นๆ มากมาย นักวิชาการหลายท่านได้ให้นิยามและองค์ประกอบของความยั่งยืนทางการเงินไว้ ดังนี้

1. ความสามารถในการรักษาสถานะทางการเงินที่มั่นคง มหาวิทยาลัยควรมีรายรับและกระแสเงินสดที่เพียงพอต่อการดำเนินการหลัก โดยไม่ต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือแหล่งทุนภายนอกอื่นๆ (Cernostana, 2018; Nik Ahmad et al., 2019; Sazonov et al., 2015)

2. การบริหารจัดการต้นทุนและค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการจัดการต้นทุนและค่าใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้สามารถสนับสนุนกิจกรรมและโครงการต่างๆ ของมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม (Cernostana, 2018; McLaren & Struwig, 2019; Nik Ahmad et al., 2019; Sazonov et al., 2015)

3. การจัดหาเงินทุนและการลงทุนที่เหมาะสม มหาวิทยาลัยควรมีการลงทุนและจัดหาเงินทุนอย่างเหมาะสมเพื่อสนับสนุนกิจกรรมและโครงการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง (McLaren & Struwig, 2019; Sazonov et al., 2015)

4. การมีระบบบริหารความเสี่ยงทางการเงินที่ดี มหาวิทยาลัยควรมีระบบบริหารความเสี่ยงทางการเงินที่ดีเพื่อจัดการกับความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น (McLaren & Struwig, 2019; Nik Ahmad et al., 2019; Sazonov et al., 2015)

5. การสร้างกระแสเงินสดที่เพียงพอสำหรับการดำเนินงานและการลงทุน มหาวิทยาลัยควรมีการสร้างกระแสเงินสดที่เพียงพอสำหรับการดำเนินงานและการลงทุนอย่างต่อเนื่อง (McLaren & Struwig, 2019; Nik Ahmad et al., 2019)

6. การรักษาสภาพคล่องและโครงสร้างเงินทุนที่เหมาะสม มหาวิทยาลัยควรรักษาสภาพคล่องและโครงสร้างเงินทุนที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (McLaren & Struwig, 2019; Nik Ahmad et al., 2019)

นอกเหนือจากองค์ประกอบดังกล่าว ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนทางการเงิน เช่น สภาพแวดล้อมของสถาบัน ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร การสร้างเครือข่าย และการประชาสัมพันธ์ (Ugwulali et al., 2023) รวมถึงผลกระทบจากวิกฤตต่างๆ เช่น การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่อาจส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเงินของนักศึกษา (Zéman et al., 2023) ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวางแผนและบริหารจัดการ

สุขภาพทางการเงินและความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ด้านการเงินอย่างรอบคอบและเหมาะสม เพื่อให้สามารถรักษาความยั่งยืนทางการเงินได้ในระยะยาว (Lucianelli & Citro, 2017)

นอกเหนือจากองค์ประกอบของความยั่งยืนทางการเงินดังกล่าวข้างต้น การวัดและประเมินความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยยังต้องพิจารณาถึงสุขภาพทางการเงิน (Financial Health) และอัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios) ประกอบกัน สุขภาพทางการเงินเป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนความสามารถขององค์กรในการดำเนินงานและการเติบโตอย่างมั่นคงในระยะยาว โดยพิจารณาจากองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน คือ สภาพคล่อง (Liquidity) ที่แสดงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น การบริหารงาน (Activity) ที่สะท้อนประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ ความอยู่รอดระยะยาว (Solvency) ที่แสดงโครงสร้างเงินทุนและความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาว และความสามารถในการทำกำไร (Profitability) ที่สะท้อนประสิทธิภาพการดำเนินงาน

ส่วนอัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์และประเมินสุขภาพทางการเงินในแต่ละด้าน โดยอัตราส่วนที่นิยมใช้ ได้แก่ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนและอัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็วสำหรับวัดสภาพคล่อง อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์และลูกหนี้สำหรับวัดประสิทธิภาพการบริหารงาน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุนสำหรับวัดความอยู่รอดระยะยาว และอัตรากำไรสุทธิและผลตอบแทนจากสินทรัพย์สำหรับวัดความสามารถในการทำกำไร (Al-Shubiri, 2020; Cernostana, 2018)

3.1.4 การประเมินและการวัดความยั่งยืนทางการเงิน

การประเมินความยั่งยืนทางการเงินหมายถึงกระบวนการที่ใช้เพื่อวิเคราะห์และประเมินสถานะทางการเงินขององค์กรหรือองค์ประกอบธุรกิจในระยะยาว โดยเน้นไปที่ความสามารถในการรักษาสถานะทางการเงินที่มั่นคงและมีเสถียรภาพในระยะยาว โดยทั่วไปการประเมินความยั่งยืนทางการเงินมักจะพิจารณาด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง การบริหารหนี้สิน การบริหารสินทรัพย์ ผลการดำเนินงานทางการเงิน และเงินสำรอง (Al-Shubiri, 2020; Seres et al., 2019; Yurchyshena, 2022) โดยมีรายละเอียดตัวชี้วัดย่อยที่นำมาใช้ เช่น อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การเลือกใช้ตัวชี้วัดก็มีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถาบันและวัตถุประสงค์การศึกษา

งานวิจัยของ McLaren and Struwig (2019) ได้นำเสนอกรอบการวัดความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยในแอฟริกาใต้โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน 5 กลุ่ม ประกอบด้วย สภาพคล่อง การบริหารหนี้สิน การบริหารสินทรัพย์ ผลการดำเนินงานและเงินทุนสำรอง ซึ่งครอบคลุมตัวชี้วัดสำคัญ เช่น อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราความอยู่รอดระยะยาว และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เป็นต้น ผลการศึกษาพบความแตกต่างของระดับความยั่งยืนทางการเงินระหว่างมหาวิทยาลัย

Cernostana (2018) เสนอกรอบการวัด 4 ตัวชี้วัดหลัก ได้แก่ อัตราส่วนเงินสำรองหลัก อัตราส่วนความมั่นคง อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราส่วนรายได้จากการดำเนินงานสุทธิ เพื่อประเมินความยั่งยืนทางการเงินในด้านต่างๆ ได้แก่ ความสามารถในการดำรงอยู่ การก่อหนี้เพื่อลงทุน ประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ และกำไรจากการดำเนินงาน ตามลำดับ ซึ่งให้มุมมองที่ครอบคลุมในการประเมินความยั่งยืนทางการเงิน

ส่วนงานของ Sazonov et al. (2015) ได้นำเสนอตัวชี้วัด เช่น สัดส่วนรายได้จากแหล่งอื่นนอกเหนือจากงบประมาณ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดต่อหนี้สินระยะสั้น อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ เป็นต้น เพื่อวัดความยั่งยืนทางการเงินด้านต่างๆ ได้แก่ ความสามารถในการสร้างรายได้ด้วยตนเอง ประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ สภาพคล่อง และการหมุนเวียนสินทรัพย์

งานของ Nik Ahmad et al. (2019) แบ่งกรอบการวัดความยั่งยืนทางการเงินเป็น 3 มุมมอง ได้แก่ รายได้ ต้นทุน และการลงทุนและโครงสร้างทางการเงิน โดยมีตัวชี้วัดย่อยหลากหลาย เช่น สัดส่วนรายได้จากแหล่งต่างๆ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราส่วนเงินสดต่อหนี้สินระยะสั้น เป็นต้น

จะเห็นได้ว่างานวิจัยเหล่านี้มีข้อดีในการนำเสนอกรอบการวัดที่ครอบคลุมมุมมองสำคัญของความยั่งยืนทางการเงิน อย่างไรก็ตามข้อจำกัดหนึ่งคือการกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวชี้วัดแต่ละตัวยังไม่ชัดเจนนัก นอกจากนี้การนำกรอบการวัดไปใช้จริงต้องคำนึงถึงความพร้อมของข้อมูลประกอบกัน เนื่องจากบางตัวชี้วัดอาจต้องใช้ข้อมูลเชิงลึกที่ต้องรวบรวมเป็นกรณีไป จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าการนำเสนอตัวชี้วัดความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยที่หลากหลาย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

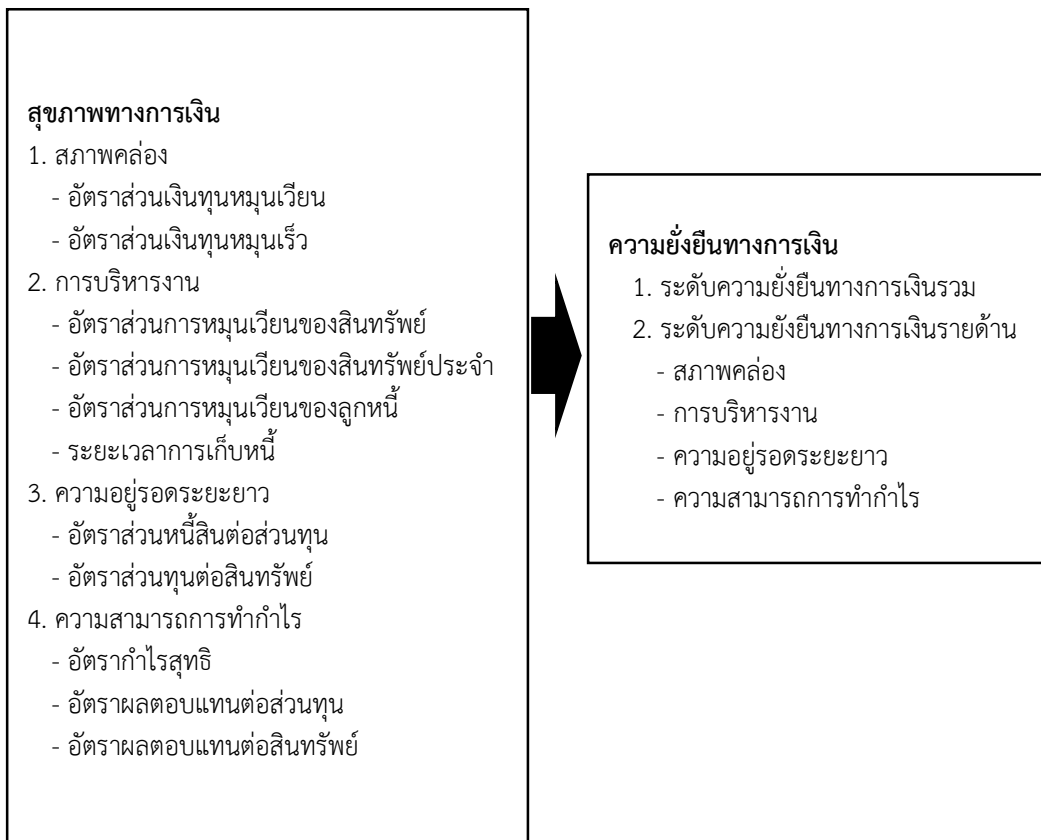
1. สภาพคล่องทางการเงิน เช่น อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน และอัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว เพื่อวัดความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น (Al-Shubiri, 2020; Cernostana, 2018; McLaren & Struwig, 2019)
2. การบริหารหนี้สิน เช่น อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน และอัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ เพื่อวัดความสามารถในการรองรับหนี้สิน (McLaren & Struwig, 2019; Sazonov et al., 2015)
3. การบริหารสินทรัพย์ เช่น อัตราส่วนหนี้ค้างชำระของนักศึกษา เพื่อวัดประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ (Cernostana, 2018; Nik Ahmad et al., 2019)
4. ผลการดำเนินงานทางการเงิน เช่น อัตราการพึงพารายได้จากเงินอุดหนุน, อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์, อัตราส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร เป็นต้น (Cernostana, 2018; McLaren & Struwig, 2019; Sazonov et al., 2015)
5. เงินสำรอง เช่น อัตราส่วนเงินสด เพื่อวัดความสามารถในการรองรับค่าใช้จ่ายระยะสั้น (Nik Ahmad et al., 2019; Sazonov et al., 2015)

นอกจากนี้ ยังมีการนำตัวชี้วัดเชิงคุณภาพมาประกอบการวัดด้วย เช่น การมีรายได้จากแหล่งอื่นนอกเหนือจากเงินอุดหนุน จำนวนโครงการวิจัยและบริการวิชาการที่สร้างรายได้ รวมไปถึงความโปร่งใสและความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการเงิน (Handayani et al., 2022) งานวิจัยหลายชิ้นได้นำเสนอกรอบการประเมินความยั่งยืนทางการเงินด้วยตัวชี้วัดเหล่านี้ เช่น งานของ McLaren and Struwig (2019) ที่ศึกษามหาวิทยาลัยในแอฟริกาใต้ งานของ Cernostana (2018) ศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในประเทศในยุโรป งานของ Sazonov et al. (2015) ศึกษาวิทยาลัยในรัสเซีย และงานของ Nik Ahmad et al. (2019) ศึกษาวิทยาลัยในมาเลเซีย เป็นต้น ซึ่งตัวชี้วัดที่เลือกใช้อาจมีความแตกต่างกันไปตามบริบทและเป้าหมายของการศึกษา

3.2 กรอบแนวคิด

การศึกษาความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยได้รับความสนใจในระดับนานาชาติ โดยพบการศึกษาในประเทศต่างๆ เช่น แอฟริกาใต้ (McLaren & Struwig, 2019) มาเลเซีย (Nik Ahmad et al., 2019) และยุโรป (Cernostana, 2018) ซึ่งแต่ละการศึกษาได้นำเสนอแนวทางการวัดความยั่งยืนทางการเงินผ่านมิติต่างๆ อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การศึกษาความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยยังไม่ปรากฏ โดยเฉพาะในบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีพันธกิจสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น และกำลังเผชิญความท้าทายจากการลดลงของจำนวนนักศึกษา รายได้ที่ไม่เพียงพอกับรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น และการแข่งขันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาที่สูงขึ้น

จากช่องว่างการวิจัยดังกล่าว การศึกษานี้จึงพัฒนากรอบแนวคิดโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของ Cernostana (2018) ที่เสนอการวัดความยั่งยืนทางการเงินผ่าน 4 มิติสำคัญ คือ สภาพคล่อง การบริหารงาน ความอยู่รอดระยะยาว และความสามารถในการทำกำไร มาใช้ในบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย และวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏตามภูมิศาสตร์ 5 กลุ่ม เพื่อสะท้อนบริบทเชิงพื้นที่ที่อาจส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนทางการเงินที่แตกต่างกัน โดยมีกรอบแนวคิดการวิเคราะห์สุขภาพทางการเงินและความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏดังแสดงในแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ที่มา: จากการทบทวนวรรณกรรม

กรอบแนวคิดนี้แสดงให้เห็นว่าสุขภาพทางการเงิน ซึ่งประกอบด้วย สภาพคล่อง การบริหารงาน ความอยู่รอดระยะยาว และความสามารถในการทำกำไร มีผลต่อความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งในด้านระดับความยั่งยืนทางการเงินรวมและรายด้าน โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มภูมิศาสตร์จะช่วยสะท้อนบริบทเชิงพื้นที่และนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาความยั่งยืนทางการเงินที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจในการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ การศึกษานี้จึงถือเป็นการศึกษาความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยชั้นนำแรกในประเทศไทย ที่จะช่วยเติมเต็มองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการทางการเงินของสถาบันอุดมศึกษาไทย

4. วิธีดำเนินงานวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ประชากร คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏและดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 38 แห่ง แบ่งเป็นกลุ่มตามภูมิศาสตร์ได้ 5 กลุ่ม คือ กลุ่มรัตนโกสินทร์ 5 แห่ง กลุ่มภาคกลาง 9 แห่ง กลุ่มภาคใต้ 5 แห่ง

กลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง และกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 แห่ง กลุ่มตัวอย่างนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความน่าสนใจเนื่องจากกำลังเผชิญปัญหาการลดลงของรายได้ซึ่งเป็นผลจากจำนวนนักศึกษาที่ลดลงไม่สอดคล้องกับต้นทุนและค่าใช้จ่ายของมหาวิทยาลัยและอาจส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนทางการเงินในอนาคต ข้อมูลทางการเงินรายปีสำหรับปี พ.ศ. 2565 ข้อมูลนี้ได้รับจากรายงานการตรวจสอบรายงานทางการเงิน โดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจากการตรวจสอบข้อมูลพบปัญหาความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 7 แห่ง (กลุ่มภาคกลาง 1 แห่ง กลุ่มภาคใต้ 1 แห่ง กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 แห่ง) ผู้วิจัยได้ทำการเลือกข้อมูลที่มีสมบูรณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 31 แห่ง ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานการตรวจสอบรายงานทางการเงินของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ปี พ.ศ. 2565 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2564 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2565 ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะทางการเงินและงบกำไรขาดทุน

4.2 ขอบเขตการศึกษาและตัวแปร

การศึกษานี้กำหนดตัวชี้วัดความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยตามแนวทางของ Cernostana (2018) โดยการแบ่งตัวชี้วัดออกเป็น 4 กลุ่มคือ 1) สภาพคล่อง 2) การบริหารงาน 3) ความอยู่รอดระยะยาว และ 4) ความสามารถในการทำกำไร โดยมีรายละเอียดของตัวชี้วัดดังนี้

4.2.1 สภาพคล่อง (liquidity) หมายถึงความสามารถการชำระหนี้ระยะสั้นของมหาวิทยาลัย ตัวชี้วัดนี้วัดได้จากอัตราส่วนทางการเงิน 2 อัตราส่วน คือ

4.2.1.1 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio: CR) หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นเงินสดเพื่อการชำระหนี้ระยะสั้น คำนวณได้จากสินทรัพย์หมุนเวียนหารหนี้สินหมุนเวียน

4.2.1.2 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio: QR) หมายถึง ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นจากสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีสภาพคล่องสูง เช่น เงินสด เงินฝาก ลูกหนี้ เป็นต้น คำนวณได้จากสินทรัพย์หมุนเวียนหักวัสดุและสินค้าคงเหลือหารหนี้สินหมุนเวียน

4.2.2 การบริหารงาน (Activity) หมายถึง ความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ให้เกิดรายได้และสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ในระยะเวลาที่กำหนด ตัวชี้วัดนี้วัดได้จากอัตราส่วนทางการเงิน 4 อัตราส่วน คือ

4.2.2.1 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Total Assets Turnover: TAT) หมายถึง ความสามารถในการสร้างรายได้จากการลงทุนในสินทรัพย์ คำนวณได้จากรายได้รวมหารสินทรัพย์เฉลี่ย

4.2.2.2 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ประจำ (Fixed Assets Turnover: FAT) หมายถึง ความสามารถในการใช้สินทรัพย์ประจำเพื่อสร้างรายได้ คำนวณได้จากรายได้รวมหารสินทรัพย์ประจำ

4.2.2.3 อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Accounts Receivable Turnover: ART) หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการลูกหนี้ คำนวณได้จากรายได้รวมหารลูกหนี้เฉลี่ย

4.2.2.4 ระยะเวลาการเก็บหนี้ (Days Payable Outstanding: DPO) หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนลูกหนี้ให้เป็นเงินสด คำนวณได้จากจำนวนวันในหนึ่งปีหารอัตราส่วนการหมุนเวียนของลูกหนี้

4.2.3 ความอยู่รอดระยะยาว (Solvency) หมายถึง ความสามารถในการจัดการภาระผูกพันระยะยาว ความสามารถในการจ่ายหนี้ระยะยาว ความเสี่ยงทางการเงินและมั่นคงของเงินทุน ตัวชี้วัดนี้วัดได้จากอัตราส่วนทางการเงิน 2 อัตราส่วน คือ

4.2.3.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน (Debt to Equity Ratio: DE) หมายถึง ระดับภาระหนี้สินเมื่อเทียบกับส่วนทุนหรือความสามารถการรองรับภาระผูกพันทางการเงินในระยะยาว คำนวณได้จากหนี้สินรวมหารด้วยส่วนทุนรวม

สุขภาพทางการเงินและความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

4.2.3.2 อัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ (Equity Ratio: ET) หมายถึง ระดับความมั่นคงของเงินทุนเมื่อเทียบกับภาระลงทุนทั้งหมด คำนวณได้จากส่วนทุนรวมหารสินทรัพย์รวม

4.2.4 ความสามารถในการทำกำไร (Profitability) หมายถึง ความสามารถในการสร้างผลตอบแทนจากการหารายได้และการลงทุน ตัวชี้วัดนี้วัดได้จากอัตราส่วนทางการเงิน 3 อัตราส่วน คือ

4.2.4.1 อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin: NET) หมายถึง ความสามารถในการทำกำไรเมื่อเทียบกับรายได้รวม คำนวณได้จากกำไรสุทธิหารรายได้รวม

4.2.4.2 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน (Return on Equity: ROE) หมายถึง ความสามารถในการทำกำไรในส่วนที่ผู้ถือหุ้นจะได้รับ คำนวณได้จากกำไรสุทธิหารส่วนทุน

4.2.4.3 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Assets: ROA) หมายถึง ความสามารถในการทำกำไรจากการลงทุนในสินทรัพย์ทั้งหมด คำนวณได้จากกำไรสุทธิหารสินทรัพย์รวม

ตารางที่ 1 ตัวแปร การวัดค่า เกณฑ์การอธิบายความหมายของผลลัพธ์

ตัวแปร	การวัดค่า	เกณฑ์การอธิบาย
สภาพคล่อง		
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน	สินทรัพย์หมุนเวียน/หนี้สินหมุนเวียน	มากกว่า 1
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว	สินทรัพย์หมุนเวียน-สินค้าคงเหลือ/หนี้สินหมุนเวียน	มากกว่า 0.3
การบริหารงาน		
อัตรากาไรสุทธิ	รายได้สุทธิ/สินทรัพย์รวมเฉลี่ย	สูงมากดี
อัตรากาไรสุทธิเฉลี่ย	รายได้สุทธิ/สินทรัพย์ประจำ	สูงมากดี
อัตรากาไรสุทธิเฉลี่ย	รายได้สุทธิ/ลูกหนี้เฉลี่ย	ต่ำมากดี
ระยะเวลาเก็บหนี้	365 วัน/อัตรากาไรสุทธิเฉลี่ยลูกหนี้	60-90 วัน, ต่ำมากดี
ความอยู่รอดระยะยาว		
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน	หนี้สินรวม/ส่วนทุน	น้อยกว่า 0.45
อัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์	ส่วนทุน/สินทรัพย์รวม	มากกว่า 0.55
ความสามารถในการทำกำไร		
อัตรากำไรสุทธิ	กำไร(ขาดทุน)สุทธิ/รายได้สุทธิ	มากกว่า 1, สูงมากดี
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน	กำไร(ขาดทุน)สุทธิ/ส่วนทุน	มากกว่า 0.2
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	กำไร(ขาดทุน)สุทธิ/สินทรัพย์รวม	มากกว่า 0.15

ที่มา: Cernostana (2018)

การกำหนดเกณฑ์การประเมินความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยใช้วิธีของ Cernostana (2018) โดยกำหนดค่าคะแนนความยั่งยืนทางการเงินรวม 28 คะแนน แบ่งเป็นคะแนนในแต่ละด้าน คือ ด้านสภาพคล่อง 6 คะแนน แบ่งเป็นตัวชี้วัดละ 3 คะแนน ด้านการบริหารงาน 8 คะแนน แบ่งเป็นตัวชี้วัดละ 2 คะแนน ด้านความอยู่รอดระยะยาว 8 คะแนน แบ่งเป็นตัวชี้วัดละ 4 คะแนน ด้านความสามารถในการทำกำไร 6 คะแนน แบ่งเป็นตัวชี้วัดละ 2 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละตัวชี้วัดแบ่งเป็น 3 ค่า คือ ถ้าผลลัพธ์ของตัวชี้วัดสูงสุดจะได้คะแนนเต็ม ผลลัพธ์ต่ำสุดได้คะแนน 0 และผลลัพธ์อยู่ระหว่างสูงถึงต่ำได้คะแนนครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มในแต่ละตัวชี้วัด ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมินความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัย

อัตราส่วน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้		
		สูงสุด	กลาง	ต่ำสุด
สภาพคล่อง				
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน	3	3	1.5	0
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว	3	3	1.5	0
การบริหารงาน				
อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์	2	2	1	0
อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ประจำ	2	2	1	0
อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์	2	2	1	0
ระยะเวลาเก็บหนี้	2	2	1	0
ความอยู่รอดระยะยาว				
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน	4	4	2	0
อัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์	4	4	2	0
ความสามารถในการทำกำไร				
อัตรากำไรสุทธิ	2	2	1	0
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน	2	2	1	0
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	2	2	1	0
คะแนนรวม	28	28	14	0

ที่มา: Cernostana (2018)

การศึกษานี้กำหนดเกณฑ์การประเมินความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยโดยใช้คะแนนความยั่งยืนทางการเงินรวมเป็นเกณฑ์กำหนดระดับความยั่งยืนทางการเงิน 4 ระดับตามเกณฑ์ของ Cernostana (2018) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ความยั่งยืนทางการเงินมั่นคง (Stable) คือ มหาวิทยาลัยที่มีคะแนนความยั่งยืนรวมเท่ากับ 28 คะแนน ความยั่งยืนทางการเงินมั่นคงหมายถึงมหาวิทยาลัยมีสถานะทางการเงินที่มั่นคงในทุกด้าน ได้แก่ สภาพคล่องสูง การบริหารจัดการสินทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ โครงสร้างเงินทุนที่มั่นคง เงินทุนส่วนใหญ่มาจากส่วนทุน และมีความสามารถในการทำกำไรสูง

กลุ่มที่ 2 ความยั่งยืนทางการเงินน่าพอใจ (Satisfactory) คือ มหาวิทยาลัยที่มีคะแนนความยั่งยืนรวมระหว่าง 20 - 26 คะแนน ความยั่งยืนทางการเงินน่าพอใจหมายถึงมหาวิทยาลัยอาจมีบางด้านที่ยังไม่มั่นคง เช่น สภาพคล่องและความสามารถในการทำกำไรต่ำ การบริหารจัดการสินทรัพย์อาจมีประสิทธิภาพต่ำ และโครงสร้างเงินทุนมีหนี้สินในระดับสูง แต่โดยรวมแล้วยังสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

กลุ่มที่ 3 ความยั่งยืนทางการเงินไม่มั่นคง (Unstable) คือ มหาวิทยาลัยที่มีคะแนนความยั่งยืนรวมระหว่าง 10 - 19 คะแนน ความยั่งยืนทางการเงินไม่มั่นคงหมายถึงมหาวิทยาลัยมีปัญหาด้านการเงินบางด้าน เช่น ขาดสภาพคล่อง มีหนี้สินมาก ไม่สามารถทำกำไรได้ดึ้นัก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานในระยะยาว ต้องดำเนินการปรับปรุง

กลุ่มที่ 4 ความยั่งยืนทางการเงินไม่น่าพอใจ (Unsatisfactory) คือ มหาวิทยาลัยที่มีคะแนนความยั่งยืนรวมน้อยกว่า 10 คะแนน ความยั่งยืนทางการเงินไม่น่าพอใจ หมายถึง มหาวิทยาลัยมีปัญหาด้านการเงินในทุกด้าน

สุขภาพทางการเงินและความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

อย่างรุนแรง ทั้งขาดสภาพคล่อง กิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีหนี้สินมาก และไม่สามารถทำอะไรได้ ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานอย่างยั่งยืนได้ ต้องรีบปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน

นอกจากนั้นการวิจัยครั้งนี้ได้ประเมินความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยรายด้าน โดยแบ่งเป็นด้านละ 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลางและระดับต่ำ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การประเมินดังนี้

ตารางที่ 3 เกณฑ์ประเมินความยั่งยืนทางการเงินรายด้านของมหาวิทยาลัย

ความยั่งยืนทางการเงินรายด้าน	สูงสุด	กลาง	ต่ำสุด
สภาพคล่อง	6	$0 < n < 6$	0
การบริหารงาน	8	$0 < n < 8$	0
ความอยู่รอดระยะยาว	8	$0 < n < 8$	0
ความสามารถในการทำกำไร	6	$0 < n < 6$	0

ที่มา: ผู้วิจัยปรับปรุงจาก cernostana (2018)

จากตารางที่ 3 ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การอธิบายความหมายความยั่งยืนทางการเงินทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสภาพคล่อง ด้านการบริหารงาน ด้านความอยู่รอดระยะยาวและด้านความสามารถในการทำกำไร การอธิบายผลการประเมินคะแนนความยั่งยืนทางการเงินรายด้านสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูงสุด (คะแนนเต็ม) ระดับปานกลาง (คะแนนระหว่างศูนย์ถึงเต็ม) และระดับต่ำ (คะแนนศูนย์) โดยสามารถอธิบายความหมายในแต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านสภาพคล่องแบ่งเป็น 3 ระดับ

- ระดับสูง (6 คะแนน) หมายถึง มหาวิทยาลัยมีสินทรัพย์หมุนเวียนเพียงพอต่อการจ่ายชำระหนี้สินระยะสั้น สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้อย่างรวดเร็ว

- ระดับปานกลาง (0-6 คะแนน) หมายถึง มีสภาพคล่องพอสมควร แต่อาจมีบางช่วงเวลาที่ขาดสภาพคล่องชั่วคราว

- ระดับต่ำ (0 คะแนน) หมายถึง มหาวิทยาลัยขาดสภาพคล่องอย่างรุนแรง มีสินทรัพย์หมุนเวียนไม่เพียงพอต่อการจ่ายหนี้สินระยะสั้น

ด้านการบริหารงานแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง (8 คะแนน) หมายถึง มหาวิทยาลัยมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้สูง มีการหมุนเวียนสินทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระดับปานกลาง (0 - 8 คะแนน) หมายถึง มีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ในระดับพอสมควร แต่อาจมีบางช่วงที่รายได้ลดลง และระดับต่ำ (0 คะแนน) หมายถึง ขาดกิจกรรมที่สร้างรายได้ที่เพียงพอ ไม่สามารถสร้างรายได้ให้กับมหาวิทยาลัยได้อย่างมีนัยสำคัญ

ด้านความอยู่รอดระยะยาวแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง (8 คะแนน) หมายถึง มหาวิทยาลัยมีฐานะทางการเงินที่มั่นคง มีความสามารถในการชำระหนี้สูง มีหนี้สินไม่มากนัก ระดับปานกลาง (0 - 8 คะแนน) หมายถึง มีความสามารถในการชำระหนี้พอสมควร แต่อาจมีภาระหนี้สินค่อนข้างมาก และระดับต่ำ (0 คะแนน) หมายถึง ความสามารถในการชำระหนี้ต่ำ มีหนี้สินมากจนอาจนำไปสู่ปัญหาการผิดนัดชำระหนี้ได้

ด้านความสามารถในการทำกำไรแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง (6 คะแนน) หมายถึง มหาวิทยาลัยมีกำไรสูง มีประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ดี รายได้มากกว่ารายจ่าย ระดับปานกลาง (0 - 6 คะแนน) หมายถึง มีกำไรในระดับพอสมควร รายได้และรายจ่ายพอๆ กัน และระดับต่ำ (0 คะแนน) หมายถึง มีกำไรต่ำ รายได้น้อยกว่ารายจ่าย ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

4.3 วิธีวิเคราะห์และแปลผล

4.3.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

4.3.1.1 การวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน ใช้สถิติร้อยละ เพื่อเปรียบเทียบสัดส่วนระหว่างรายการสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนทุนที่สำคัญกับสินทรัพย์รวม และเปรียบเทียบรายการรายได้ ค่าใช้จ่ายและกำไรที่สำคัญกับรายได้รวม

4.3.1.2 การวิเคราะห์สุขภาพทางการเงินและความยั่งยืนทางการเงิน ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด เพื่ออธิบายผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและระดับความยั่งยืนทางการเงิน

4.3.2 วิเคราะห์ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้ค่าสถิติ คือ ร้อยละ เพื่อเปรียบเทียบสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนทุนที่สำคัญกับสินทรัพย์รวม และเพื่อเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่ายและกำไรที่สำคัญกับรายได้รวม

4.3.3 วิเคราะห์สุขภาพทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน 4 กลุ่ม คือ สภาพคล่อง การบริหารงาน ความอยู่รอดระยะยาวและความสามารถในการทำกำไร และใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด เพื่ออธิบายผลวิเคราะห์สุขภาพทางการเงิน โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

4.3.3.1 คำนวณหาผลลัพธ์ของอัตราส่วนทางการเงิน 4 กลุ่ม คือ 1) สภาพคล่อง 2) การบริหารงาน 3) ความอยู่รอดระยะยาว และ 4) ความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วยอัตราส่วนรวม 11 อัตราส่วน

4.3.3.2 ประเมินคะแนนสุขภาพทางการเงินและแปลความหมายตามตารางที่ 1

4.3.4 การวิเคราะห์ประเมินความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

4.3.4.1 การวิเคราะห์ประเมินคะแนนความยั่งยืนทางการเงินรวม มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกประเมินคะแนนความยั่งยืนทางการเงินของแต่ละตัวชี้วัดและคำนวณหาคะแนนรวม และขั้นตอนสองประเมินระดับความยั่งยืนทางการเงินจากคะแนนรวมโดยแบ่งความยั่งยืนทางการเงินเป็น 4 ระดับตามเกณฑ์คะแนนและการประเมินระดับความยั่งยืนทางการเงินของ Cernostana (2018) (ตารางที่ 2)

4.3.4.2 การวิเคราะห์ประเมินคะแนนความยั่งยืนทางการเงินรายด้าน มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกประเมินคะแนนความยั่งยืนทางการเงินรายด้านและคำนวณหาคะแนนรวมรายด้าน และขั้นตอนสองประเมินระดับความยั่งยืนทางการเงินรายด้านโดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด (ตารางที่ 3)

5. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

5.1 ผลการวิจัย

5.1.1 ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ 5 กลุ่ม โดยใช้สถิติ คือ ร้อยละ เพื่อเปรียบเทียบรายการสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนทุนที่สำคัญกับสินทรัพย์รวม และเพื่อเปรียบเทียบรายการรายได้ ค่าใช้จ่ายและกำไรที่สำคัญกับรายได้รวม การเปรียบเทียบดังกล่าวเพื่ออธิบายโครงสร้างฐานะทางการเงินและรายได้และค่าใช้จ่าย

ตารางที่ 4 มูลค่าและร้อยละของสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนทุน รายได้และค่าใช้จ่ายที่สำคัญ

หน่วย: ล้านบาท

รายการ	รวม ทุกกลุ่ม	กลุ่มรัตน โกสินทร์	กลุ่ม ภาคกลาง	กลุ่ม ภาคเหนือ	กลุ่ม ภาคใต้	กลุ่มภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ
สินทรัพย์รวม	87,842 100%	20,076 100%	18,721 100%	20,732 100%	12,902 100%	15,411 100%
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	10,811 12.31%	2,362 11.77%	1,685 9.00%	2,392 11.54%	2,257 17.49%	2,115 13.72%
เงินลงทุนระยะสั้น	11,108 12.65%	4,467 22.25%	1,105 5.90%	2,400 11.58%	1,657 12.84%	1,479 9.60%
สินทรัพย์หมุนเวียน	23,755 27.04%	7,402 36.87%	3,846 20.54%	4,888 23.58%	3,951 30.62%	3,668 23.80%
หนี้สินหมุนเวียน	3,887 4.42%	1,276 6.36%	1,464 7.82%	383 1.85%	319 2.47%	445 2.89%
หนี้สินรวม	5,823 6.63%	2,108 10.50%	1,487 7.94%	840 4.05%	777 6.02%	611 3.96%
ส่วนทุน	81,892 93.23%	17,967 89.50%	17,108 91.38%	19,892 95.95%	12,125 93.98%	14,800 96.04%
รายได้รวม	30,978 100%	7,227 100%	6,782 100%	7,314 100%	3,889 100%	5,766 100%
รายได้งบประมาณ	17,680 57.07%	3,366 46.56%	4,197 61.88%	4,889 66.84%	2,268 58.32%	2,960 51.34%
รายได้จากการขายและบริการ	9,329 30.11%	3,197 44.24%	1,755 25.88%	1,636 22.37%	1,236 31.78%	1,505 26.10%
รายได้อุดหนุนและบริจาค	609 1.97%	202 2.79%	130 1.92%	197 2.69%	62 1.59%	18 0.31%
รายได้อื่นๆ	1,850 5.97%	125 1.35%	433 6.38%	274 3.75%	123 3.16%	895 15.52%
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	11,343 36.62%	2,418 33.46%	2,493 36.76%	3,033 41.47%	1,208 31.06%	2,191 38.00%
รายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	952 3.07%	-283 -3.91%	441 6.50%	331 4.53%	174 4.47%	289 5.01%

หมายเหตุ: รายได้ประกอบด้วย

- รายได้งบประมาณ คือ รายได้จากงบบุคลากร รายได้จากงบดำเนินงาน รายได้จากงบลงทุน รายได้จากงบอุดหนุน รายได้จากงบกลาง และรายได้จากงบรายจ่ายอื่น
- รายได้จากการขายสินค้าและบริการ คือ รายได้ด้านการศึกษา และรายได้ด้านบริการอื่น
- รายได้อุดหนุนและบริจาค คือ รายได้จากงบเงินกู้ รายได้จากการบริจาค

- รายได้อื่นๆ คือ รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากจากสถาบันการเงิน รายได้เงินนอกงบประมาณ รายได้ค่าปรับ ค่าใช้จ่ายบุคลากร คือ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทน เงินช่วยเหลือ เงินสมทบ ค่ารักษาพยาบาล ค่าล่วงเวลา

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด คือ เงินสด เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากคลัง เงินลงทุนระยะสั้น คือ เงินฝากประจำ สลากออมทรัพย์

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานแสดงให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาพรวมมีฐานะการเงินที่แข็งแกร่ง โดยมีสินทรัพย์รวมมูลค่า 87,842 ล้านบาท ซึ่งสะท้อนถึงความมั่นคงและการบริหารจัดการที่ดี โครงสร้างสินทรัพย์ที่สำคัญประกอบด้วยเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดมูลค่า 10,811 ล้านบาท คิดเป็น 12.31% ของสินทรัพย์รวม และเงินลงทุนระยะสั้นในเงินฝากประจำและสลากออมทรัพย์มูลค่า 11,108 ล้านบาท คิดเป็น 12.65% ของสินทรัพย์รวม แสดงให้เห็นถึงการรักษาสภาพคล่องที่ดีและการบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียนอย่างมีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏยังมีโครงสร้างเงินทุนที่แข็งแกร่ง โดยมีส่วนทุนสูงถึง 81,892 ล้านบาท คิดเป็น 93.23% ของสินทรัพย์รวม ในขณะที่หนี้สินอยู่ที่ 5,823 ล้านบาท คิดเป็นเพียง 6.63% ของสินทรัพย์รวม ซึ่งบ่งบอกถึงความเสี่ยงทางการเงินที่ต่ำและฐานะทางการเงินที่มั่นคง ในด้านรายได้ มหาวิทยาลัยราชภัฏได้รับรายได้ส่วนใหญ่มาจากเงินงบประมาณมูลค่า 17,680 ล้านบาท คิดเป็น 57.07% ของรายได้รวม รองลงมาคือรายได้จากการขายและบริการ ซึ่งรวมถึงรายได้จากการจัดการศึกษาและบริการอื่นๆ มูลค่า 9,329 ล้านบาท คิดเป็น 30.11% ของรายได้รวม แสดงให้เห็นถึงการมีแหล่งรายได้หลักจากทั้งงบประมาณและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างไรก็ตาม ต้นทุนค่าใช้จ่ายบุคลากรซึ่งรวมถึงเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทน เงินช่วยเหลือ เงินสมทบ ค่ารักษาพยาบาล และค่าล่วงเวลา คิดเป็น 36.62% ของรายได้รวม ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่สูง และอาจเป็นภาระที่สำคัญต่อการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัย ผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏมียาได้มากกว่าค่าใช้จ่าย ทำให้มีส่วนเกินมูลค่า 952 ล้านบาท คิดเป็น 3.07% ของรายได้รวม แสดงถึงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและความสามารถในการสร้างกำไร โดยสรุป มหาวิทยาลัยราชภัฏมีความโดดเด่นในด้านการมีสินทรัพย์รวมและส่วนทุนที่แข็งแกร่ง การรักษาสภาพคล่องที่ดี และการมีรายได้จากหลายแหล่ง แต่ยังคงเผชิญกับความท้าทายในการบริหารจัดการต้นทุนค่าใช้จ่ายบุคลากรที่สูง ซึ่งอาจเป็นภาระสำคัญต่อการดำเนินงานในระยะยาว

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มีความโดดเด่นที่ชัดเจนจากขนาดสินทรัพย์รวมที่มีมูลค่า 20,076 ล้านบาท ซึ่งถือว่าเป็นอันดับสองรองจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ แสดงถึงความมั่นคงและความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรได้ดี นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังมีสภาพคล่องที่สูง โดยมีสินทรัพย์สภาพคล่องรวมถึง 34.02% ของสินทรัพย์รวม ซึ่งประกอบด้วย เงินสด เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากกระแสรายวันและเงินลงทุนระยะสั้นทั้งหมดนี้ช่วยให้มหาวิทยาลัยมีความสามารถในการจัดการเงินสดและสภาพคล่องในระดับสูง ในด้านของหนี้สิน มหาวิทยาลัยมีหนี้สินหมุนเวียนเพียง 6.36% และหนี้สินรวมเพียง 10.50% ของสินทรัพย์รวม ซึ่งแสดงถึงภาระผูกพันที่ต่ำ ทำให้สถานะทางการเงินมีความมั่นคง นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังมีส่วนทุนที่แข็งแกร่งถึง 89.50% ของสินทรัพย์รวม แสดงถึงความสามารถในการรองรับความเสี่ยงทางการเงินได้ดี อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ยังมีจุดด้อยที่สำคัญที่ต้องพิจารณา ผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยแสดงให้เห็นว่ามีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ทำให้เกิดการขาดทุนจำนวน 283 ล้านบาท คิดเป็น -3.91% ของรายได้รวม ปัญหาด้านการบริหารจัดการงบประมาณและค่าใช้จ่ายเป็นสิ่งที่ต้องเร่งแก้ไข นอกจากนี้ รายได้หลักของมหาวิทยาลัยยังมาจากงบประมาณของรัฐบาลถึง 46.56% ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสี่ยงหากมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรที่สูงถึง 33.46% ของรายได้รวมยังเป็นเรื่องที่ต้องบริหารจัดการอย่างระมัดระวัง นอกจากนี้ ความหลากหลายของรายได้ยังต่ำอยู่ โดยรายได้จากการขายและบริการคิดเป็น 44.24% ของรายได้รวม แสดงว่ารายได้จากแหล่งอื่นๆ

สุขภาพทางการเงินและความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

นอกเหนือจากงบประมาณยังมีไม่มากเพียงพอ โดยรวม มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง และมีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรได้ดี แต่ยังคงต้องเผชิญกับความท้าทายในการแก้ไขปัญหาการขาดทุน การบริหารจัดการค่าใช้จ่ายบุคลากร และการเพิ่มรายได้จากแหล่งอื่นๆ เพื่อลดความเสี่ยงจากการพึ่งพิงงบประมาณของรัฐบาล

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางมีสินทรัพย์รวมมูลค่า 18,721 ล้านบาท สินทรัพย์ที่สำคัญได้แก่เงินสด เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากกระแสรายวัน และเงินฝากค้ำประกัน รวมมูลค่า 1,685 ล้านบาท คิดเป็น 9.00% ของสินทรัพย์รวม และเงินฝากประจำมูลค่า 1,105 ล้านบาท คิดเป็น 5.90% ของสินทรัพย์รวม ทั้งสองประเภทสินทรัพย์นี้ถือว่าอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มราชภัฏอื่นๆ ซึ่งแสดงถึงการจัดการสภาพคล่องที่อาจต้องมีการปรับปรุงเพิ่มเติม ในด้านหนี้สิน มหาวิทยาลัยมีภาระผูกพันรวมมูลค่า 3,846 ล้านบาท คิดเป็น 20.54% ของสินทรัพย์รวม โดยหนี้สินหมุนเวียนอยู่ที่ 1,105 ล้านบาท คิดเป็น 5.90% ของสินทรัพย์รวม ในด้านรายได้ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางมีรายได้รวมมูลค่า 6,782 ล้านบาท โดยรายได้หลักมาจากงบประมาณถึงร้อยละ 61.88 ของรายได้รวม รองลงมาคือรายได้จากการขายและบริการซึ่งคิดเป็นร้อยละ 25.88 ของรายได้รวม แสดงถึงการพึ่งพิงรายได้จากงบประมาณเป็นหลัก ซึ่งอาจเสี่ยงหากมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายงบประมาณจากรัฐบาล ต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 36.76 ของรายได้รวม ซึ่งเป็นภาระค่าใช้จ่ายที่ต้องบริหารจัดการอย่างระมัดระวัง อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางมีผลการดำเนินงานที่ดี โดยมีรายได้มากกว่าค่าใช้จ่ายอยู่ 441 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.50 ของรายได้รวม ซึ่งถือว่าสูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มราชภัฏอื่นๆ นี่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณและการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ความท้าทายยังคงอยู่ที่การบริหารจัดการภาระหนี้สินและการพึ่งพิงรายได้จากงบประมาณเป็นหลัก รวมถึงการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรที่สูง เพื่อให้สามารถรักษาความยั่งยืนทางการเงินในระยะยาว ในภาพรวม มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางมีความสามารถในการสร้างรายได้และการบริหารจัดการงบประมาณได้ดี แต่ยังคงต้องเผชิญกับความท้าทายในการลดการพึ่งพิงรายได้จากงบประมาณของรัฐและการควบคุมค่าใช้จ่ายเพื่อความยั่งยืนทางการเงินในอนาคต

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีสินทรัพย์รวมมูลค่า 20,732 ล้านบาท ซึ่งเป็นขนาดสินทรัพย์รวมที่ใหญ่ที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น สินทรัพย์ที่สำคัญ ได้แก่ เงินสด เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากกระแสรายวัน และเงินฝากค้ำประกัน มูลค่า 2,392 ล้านบาท คิดเป็น 11.54% ของสินทรัพย์รวม ซึ่งถือว่ามากที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น นอกจากนี้ ยังมีเงินลงทุนระยะสั้นในเงินฝากประจำและสลากออมทรัพย์มูลค่า 2,400 ล้านบาท คิดเป็น 11.58% ของสินทรัพย์รวม แสดงให้เห็นถึงการมีสภาพคล่องที่ดีและการบริหารจัดการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ ภาระผูกพันของมหาวิทยาลัยอยู่ที่ร้อยละ 4.05 ของสินทรัพย์รวม หรือเท่ากับ 1,487 ล้านบาท ซึ่งถือว่าต่ำมากเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น แสดงถึงการมีภาระหนี้สินที่น้อยและความมั่นคงทางการเงินที่สูง ส่วนทุนของมหาวิทยาลัยมีมูลค่า 19,892 ล้านบาท คิดเป็น 95.95% ของสินทรัพย์รวม ซึ่งถือว่าแข็งแกร่งมากและมีมูลค่าส่วนทุนมากที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ในด้านรายได้ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีรายได้รวมมูลค่า 7,314 ล้านบาท ซึ่งถือว่าสูงที่สุดของกลุ่ม รายได้หลักมาจากงบประมาณถึงร้อยละ 66.84 ของรายได้รวม รองลงมาคือรายได้จากการขายและบริการร้อยละ 22.37 ของรายได้รวม แสดงถึงความสามารถในการสร้างรายได้จากแหล่งต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมีรายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 4.53 ของรายได้รวม แสดงถึงการบริหารจัดการที่ดีและมีความสามารถในการดำเนินงานที่มีกำไร แม้ว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือจะมีจุดเด่นหลายประการ แต่ก็ยังมีจุดด้อยที่สำคัญเช่นกัน ต้นทุนค่าใช้จ่ายที่สูงมาก โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายบุคลากรที่มีมูลค่า 3,033 ล้านบาท คิดเป็น 41.47% ของรายได้รวม ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับทุกกลุ่มราชภัฏอื่นๆ การมีค่าใช้จ่ายบุคลากรที่สูงมากนี้อาจเป็นภาระที่ทำให้การบริหารจัดการงบประมาณยากลำบาก และอาจส่งผลกระทบต่อการลงทุนในด้านอื่นๆ นอกจากนี้ รายได้หลักของมหาวิทยาลัยมาจากงบประมาณถึงร้อยละ 66.84 ของรายได้รวม ซึ่งแสดงถึงการพึ่งพิงงบประมาณจากรัฐบาลเป็นหลัก

หากมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล อาจส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินและความยั่งยืนของมหาวิทยาลัย โดยสรุปมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีความโดดเด่นในด้านขนาดสินทรัพย์รวมที่ใหญ่ที่สุด สภาพคล่องที่ดี ภาระผูกพันต่ำ และมีผลการดำเนินงานที่มีกำไร อย่างไรก็ตาม ความท้าทายสำคัญยังคงอยู่ที่การบริหารจัดการค่าใช้จ่ายบุคลากรที่สูง และการลดการพึ่งพิงรายได้จากงบประมาณรัฐบาลเพื่อเพิ่มความยั่งยืนทางการเงินในระยะยาว

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคใต้มีสินทรัพย์รวมมูลค่า 12,902 ล้านบาท ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มที่มีขนาดสินทรัพย์เล็กที่สุดเมื่อเทียบกับทุกกลุ่มราชภัฏ สินทรัพย์ที่สำคัญของกลุ่มนี้ คือ เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดซึ่งคิดเป็นร้อยละ 17.49 ของสินทรัพย์รวม และมีเงินลงทุนระยะสั้นในเงินฝากประจำคิดเป็นร้อยละ 12.84 ของสินทรัพย์รวม สัดส่วนสินทรัพย์ที่อยู่ในรูปเงินสดและเงินลงทุนระยะสั้นนี้แสดงถึงความสามารถในการรักษาสภาพคล่องได้ดี ภาระผูกพันของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคใต้คิดเป็นร้อยละ 6.02 ของสินทรัพย์รวม ซึ่งถือว่าต่ำมาก แสดงถึงภาระหนี้สินที่น้อย ทำให้สถานะทางการเงินมีความมั่นคง ส่วนทุนของมหาวิทยาลัยมีความแข็งแกร่งมาก โดยมีสัดส่วนร้อยละ 93.98 ของสินทรัพย์รวม แสดงถึงการมีเงินทุนที่มั่นคงและความสามารถในการรองรับความเสี่ยงได้ดี ในด้านรายได้ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคใต้มีรายได้รวมมูลค่า 3,889 ล้านบาท ซึ่งถือว่าต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น รายได้หลักมาจากงบประมาณถึงร้อยละ 58.32 ของรายได้รวม รองลงมาคือรายได้จากการขายและบริการที่คิดเป็นร้อยละ 31.78 ของรายได้รวม การมีรายได้จากการขายและบริการในสัดส่วนที่สูงนี้แสดงถึงความสามารถในการสร้างรายได้จากกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากงบประมาณรัฐบาล ต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านพนักงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคใต้อยู่ในระดับต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น คิดเป็นร้อยละ 31.06 ของรายได้รวม ซึ่งแสดงถึงการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพ และสามารถควบคุมต้นทุนได้ดี ผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยสามารถทำกำไรได้ คิดเป็นร้อยละ 4.47 ของรายได้รวม แสดงถึงการมีการบริหารจัดการที่ดีและความสามารถในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ขนาดสินทรัพย์รวมและรายได้รวมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคใต้ยังคงต่ำเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดในการขยายการลงทุนหรือการพัฒนาต่างๆ ในอนาคต แม้จะมีการบริหารจัดการที่ดีและมีการทำกำไร แต่การพึ่งพิงรายได้จากงบประมาณรัฐบาลในสัดส่วนที่สูงยังคงเป็นความเสี่ยง หากมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล โดยสรุป มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคใต้มีความโดดเด่นในด้านการรักษาสภาพคล่อง การมีภาระหนี้สินที่ต่ำ และการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพ แต่ยังคงต้องเผชิญกับความท้าทายในการเพิ่มขนาดสินทรัพย์และรายได้ รวมถึงการลดการพึ่งพิงรายได้จากงบประมาณรัฐบาลเพื่อเพิ่มความยั่งยืนทางการเงินในอนาคต

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสินทรัพย์รวมมูลค่า 15,411 ล้านบาท ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มราชภัฏขนาดกลางเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่นๆ สินทรัพย์ที่สำคัญประเภทเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคิดเป็นร้อยละ 13.72 ของสินทรัพย์รวม และเงินลงทุนระยะสั้นในเงินฝากประจำคิดเป็นร้อยละ 9.60 ของสินทรัพย์รวม แสดงถึงการรักษาสภาพคล่องในระดับที่ดี ทำให้มหาวิทยาลัยมีความสามารถในการจัดการเงินสดและรองรับค่าใช้จ่ายในระยะสั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาระหนี้สินของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มราชภัฏอื่น โดยคิดเป็นร้อยละ 3.96 ของสินทรัพย์รวม ซึ่งแสดงถึงการมีภาระหนี้สินที่น้อยมาก และส่งผลให้สถานะทางการเงินมีความมั่นคง ส่วนทุนของมหาวิทยาลัยมีสัดส่วนร้อยละ 96.04 ของสินทรัพย์รวม ซึ่งถือว่ามีความแข็งแกร่งมากในบรรดากลุ่มราชภัฏ ในด้านรายได้ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้รวมมูลค่า 5,766 ล้านบาท โดยรายได้หลักมาจากงบประมาณรัฐบาลคิดเป็นร้อยละ 51.34 ของรายได้รวม รองลงมาคือรายได้จากการขายและบริการที่คิดเป็นร้อยละ 26.10 ของรายได้รวม แม้ว่าจะมีการพึ่งพิงรายได้จากงบประมาณรัฐบาล แต่ยังสามารถสร้างรายได้จากการขายและบริการได้ในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการดำเนินกิจกรรมและบริการต่างๆ ที่สร้างรายได้เสริม ต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านพนักงานยังคงเป็นภาระที่สูง โดยคิดเป็นร้อยละ 38.00 ของรายได้รวม ซึ่งถือว่าเป็นต้นทุนที่สูงเมื่อเทียบกับกลุ่มราชภัฏอื่นๆ การบริหารจัดการค่าใช้จ่ายบุคลากรนี้จึงเป็นสิ่งที่ต้อง

สุขภาพทางการเงินและความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

คำนึงถึงอย่างมาก ผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับที่ดี โดยมีรายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 5.01 ของรายได้รวม ซึ่งแสดงถึงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและสามารถสร้างผลกำไรได้ อย่างไรก็ตาม ความท้าทายของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังคงอยู่ที่การลดการพึ่งพิงรายได้จากงบประมาณรัฐบาล เพื่อเพิ่มความยั่งยืนทางการเงินในระยะยาว การจัดการต้นทุนค่าใช้จ่ายบุคลากรที่สูงยังคงเป็นเรื่องที่ต้องใส่ใจ และพิจารณาในการบริหารงบประมาณอย่างระมัดระวัง โดยสรุปมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความโดดเด่นในด้านการรักษาสภาพคล่อง ภาระหนี้สินต่ำ และโครงสร้างเงินทุนที่แข็งแกร่ง แต่ยังคงต้องเผชิญกับความท้าทายในการลดการพึ่งพิงรายได้จากงบประมาณรัฐบาล และการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายบุคลากรที่สูงเพื่อรักษาความยั่งยืนทางการเงินในระยะยาว

5.1.2 สุขภาพทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การวิเคราะห์สุขภาพทางการเงินของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการใช้อัตราส่วนทางการเงิน 4 กลุ่ม คือ สภาพคล่อง การบริหารงาน ความอยู่รอดระยะยาวและความสามารถในการทำกำไร การวิเคราะห์ที่ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด เพื่ออธิบายผลการวิเคราะห์สุขภาพทางการเงินตามเกณฑ์ที่กำหนดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าอัตราส่วนสภาพคล่อง การบริหารงาน ความอยู่รอดระยะยาวและความสามารถในการทำกำไร

อัตราส่วน	ค่าผลลัพธ์					
	รวมทุกกลุ่ม	กลุ่มรัตนโกสินทร์	กลุ่มภาคกลาง	กลุ่มภาคเหนือ	กลุ่มภาคใต้	กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สภาพคล่อง						
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน	26.08	11.41	69.95	14.19	15.65	19.20
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว	25.65	11.38	68.05	14.12	15.60	19.08
การบริหารงาน						
อัตรากำไรหมุนเวียนสินทรัพย์	35.61	33.42	39.78	36.32	30.68	37.83
อัตรากำไรหมุนเวียนสินทรัพย์ประจำ	50.45	53.79	51.33	49.60	45.70	51.85
อัตรากำไรหมุนเวียนลูกหนี้	15,429	57.71	142.91	4,222	299.70	72,423
ระยะเวลาก่อนหนี้	7.84	20.43	4.63	4.98	5.73	3.41
ความอยู่รอดระยะยาว						
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน	0.08	0.14	0.10	0.05	0.07	0.04
อัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์	0.93	0.89	0.91	0.96	0.94	0.96
ความสามารถในการทำกำไร						
อัตรากำไรสุทธิ	0.01	-0.13	0.05	0.03	0.05	0.07
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน	0.01	-0.04	0.02	0.01	0.01	0.02
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	0.01	-0.03	0.02	0.01	0.01	0.02

จากตารางที่ 5 สุขภาพทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏด้านสภาพคล่องโดยรวมถือว่ามีความสภาพคล่องที่ดี พิจารณาแยกอัตราส่วนทางการเงิน อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) มีค่าเท่ากับ 26.08 เท่า มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (>1) ถือว่ามีความสภาพคล่องสูงมาก สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นเงินสดเพื่อชำระหนี้ได้ในระยะเวลาที่กำหนด

ส่วนอัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว (QR) มีค่าเท่ากับ 25.65 เท่าถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (>0.3) แสดงว่าถ้าพิจารณาเฉพาะเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด ลูกหนี้และเงินลงทุนระยะสั้นมีเพียงพอต่อภาระผูกพันระยะสั้นที่ต้องชำระในการบริหารงานโดยรวมถือว่าสามารถบริหารงานเพื่อสร้างผลตอบแทนได้ดี โดยพิจารณาจากอัตรการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (TAT) มีค่าเท่ากับ 35.61 เท่า และอัตรการหมุนเวียนของสินทรัพย์ประจำ (FAT) เท่ากับ 50.45 เท่าอัตราส่วนทั้งสองแสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการสินทรัพย์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ส่วนอัตรการหมุนเวียนของลูกหนี้ (ART) มีค่าเท่ากับ 15,429 ครั้งต่อปี และระยะเวลาเก็บหนี้ (DPO) เท่ากับ 7.84 วันต่อครั้ง แสดงให้เห็นความสามารถการบริหารงานจัดการลูกหนี้ได้ดีสามารถเก็บหนี้ได้และใช้ระยะเวลาไม่มากสำหรับการเก็บหนี้ ด้านความอยู่รอดระยะยาวพบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน (DE) มีค่าเท่ากับ 0.08 น้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (<0.45) และอัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ (ET) เท่ากับ 0.93 มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (>0.55) แสดงถึงความแข็งแกร่งของเงินทุนและมีความสามารถอยู่รอดในระยะยาวได้ดีเนื่องจากมีภาระหนี้สินต่ำ ส่วนใหญ่สินทรัพย์ที่มีได้มาจากเงินทุนเป็นหลัก และสุดท้ายสุขภาพทางการเงินด้านความสามารถในการทำกำไรพบว่าอัตรกำไรสุทธิ (NET) มีค่าเท่ากับ 0.01 เท่า ถือว่ามีความสามารถในการทำกำไรต่ำ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน (ROE) มีค่าเท่ากับ 0.01 เท่าหรือร้อยละ 1 ของส่วนทุน ถือว่าความสามารถในการทำกำไรต่ำ เนื่องจากค่านี้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (>0.2) แสดงว่า ไม่สามารถสร้างกำไรในระดับที่เจ้าของต้องการได้ ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) เท่ากับ 0.01 หรือร้อยละ 1 ของสินทรัพย์รวม ถือว่าความสามารถในการทำกำไรจากสินทรัพย์ต่ำมากเพราะค่าที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (>0.15) กล่าวโดยรวม มหาวิทยาลัยราชภัฏมีความสามารถในการทำกำไรต่ำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มีสุขภาพทางการเงินอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมีสภาพคล่องดี การบริหารสินทรัพย์ดี การก่อหนี้และการอยู่รอดในระยะยาวมีความมั่นคง แต่มีความสามารถในการทำกำไรไม่ดี พิจารณารายด้านพบว่าด้านสภาพคล่อง อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) มีค่าเท่ากับ 11.41 เท่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว (QR) มีค่า 11.38 เท่า ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นได้ตามกำหนด การบริหารงาน อัตรการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (TAT) พบว่า มีค่าเท่ากับ 33.42 เท่าและอัตรการหมุนเวียนสินทรัพย์ประจำ (FAT) มีค่าเท่ากับ 53.79 เท่า ถือว่ามีค่าสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้มีความสามารถในการบริหารสินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้ได้ดี เมื่อพิจารณาการจัดการลูกหนี้เห็นได้ว่ามีประสิทธิภาพในการเก็บหนี้ที่ดี โดยมีอัตรการหมุนเวียนของลูกหนี้ (ART) เท่ากับ 57.71 ครั้งต่อปีและใช้ระยะเวลาการเก็บหนี้ 20.43 หรือประมาณ 21 วันต่อครั้ง ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไม่เกิน 90 วัน เมื่อพิจารณาด้านความอยู่รอดระยะยาวพบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน (DE) มีค่าเท่ากับ 0.14 เท่าถือว่ามีความมั่นคงทางการเงิน และมีอัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ (ET) เท่ากับ 0.89 เท่าถือว่าสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดแสดงให้เห็นความแข็งแกร่งของเงินทุนและความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาวของกลุ่มนี้ที่ดี ด้านความสามารถในการทำกำไรพบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้มีความสามารถในการทำกำไรไม่ดีเนื่องจากอัตรกำไรสุทธิ (NET) มีค่าติดลบ (-0.13) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน (ROE) ติดลบ (-0.04) และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) ติดลบ (-0.03) แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้มีความสามารถในการทำกำไรไม่ดีและมีประสิทธิภาพด้านต้นทุนต่ำส่งผลทำให้ไม่สามารถสร้างกำไรจากการดำเนินงานได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางมีสุขภาพทางการเงินโดยรวมถือว่าดี สภาพคล่องดี การบริหารสินทรัพย์มีประสิทธิภาพ การบริหารหนี้และการอยู่รอดระยะยาวมีความมั่นคงสูง ยกเว้นด้านความสามารถในการทำกำไรที่ต่ำ พิจารณารายด้านพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) สูงมากและมีค่าเท่ากับ 69.95 เท่าและมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว (QR) เท่ากับ 68.05 เท่า ซึ่งสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดแสดงให้เห็นความสามารถการจ่ายชำระหนี้และภาระผูกพันระยะสั้นได้เป็นอย่างดี ด้านการบริหารสินทรัพย์ อัตรการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (TAT) มีค่าเท่ากับ 39.78 เท่าและอัตรการหมุนเวียนของสินทรัพย์ประจำ (FAT) เท่ากับ 51.33 เท่า ค่าที่สูงนี้

สุขภาพทางการเงินและความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้มีการบริหารจัดการสินทรัพย์ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะลูกหนี้ที่แสดงได้จาก อัตราส่วนการหมุนเวียนของลูกหนี้ (ART) มีค่าเท่ากับ 142.91 ครั้งต่อปี อัตราส่วนนี้มีค่าสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด หมายความว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้สามารถจัดเก็บหนี้ได้บ่อยครั้งและในแต่ละครั้งใช้เวลาน้อย โดยมีระยะเวลาเก็บหนี้ 4.63 หรือประมาณ 5 วัน ซึ่งถือว่าใช้เวลาน้อยมากเมื่อเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ไม่เกิน 90 วัน ด้านความแข็งแกร่งของเงินทุนถือว่าอยู่ในระดับที่สูงมีความมั่นคงทางการเงินมากและสามารถอยู่รอดในระยะยาวได้ดี โดยมี อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน (DE) เท่ากับ 0.10 เท่าและอัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ (ET) เท่ากับ 0.91 เท่า แสดงให้เห็น โครงสร้างเงินทุนที่มีหนี้สินเพียงเล็กน้อย เงินทุนส่วนใหญ่มาจากส่วนทุนเป็นหลัก ในส่วนสุดท้ายความสามารถในการทำกำไรของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้น่าเป็นห่วง เนื่องจากมีความสามารถในการทำกำไรต่ำมาก อัตรากำไรสุทธิ (NET) เท่ากับ 0.05 หรือร้อยละ 2 ของรายได้ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน (ROE) มีค่า 0.02 หรือร้อยละ 2 ของส่วนทุน อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) เท่ากับ 0.02 หรือร้อยละ 2 ของสินทรัพย์รวม แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้ไม่สามารถสร้างกำไรจากการลงทุนในสินทรัพย์และจากเงินทุนของเจ้าของได้มากนัก

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีสุขภาพทางการเงินโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี สภาพคล่องดี การบริหารสินทรัพย์ดี ความมั่นคงและการอยู่รอดในระยะยาวดี ยกเว้นด้านความสามารถในการทำกำไรที่ต่ำมาก พิจารณารายด้านพบว่า สภาพคล่อง อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) เท่ากับ 14.19 เท่าและอัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว (QR) เท่ากับ 14.12 เท่า อัตราส่วนทั้งสองมีค่าสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดแสดงให้เห็นความสามารถการจ่ายชำระหนี้ระยะสั้นได้ ด้านการบริหารสินทรัพย์ถือว่ามีประสิทธิภาพดีสามารถสร้างรายได้จากการลงทุนในสินทรัพย์ได้ดี โดยมีอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (TAT) เท่ากับ 36.32 เท่า และอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ประจำ (FAT) เท่ากับ 49.60 เท่าถือว่าสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด การบริหารลูกหนี้ถือว่าสามารถเก็บหนี้ได้ตามกำหนดใช้ระยะเวลาเก็บหนี้ 4.98 หรือประมาณ 5 วัน หนึ่งปีสามารถเก็บหนี้ได้ดีมากโดยมีอัตราส่วนการหมุนเวียนของลูกหนี้ (ART) เท่ากับ 4,222 ครั้งต่อปีแสดงว่า ส่วนใหญ่เก็บหนี้ทุกวัน ความแข็งแกร่งด้านเงินทุนและระดับหนี้สินถือว่ามีความมั่นคงสูงสามารถอยู่รอดในระยะยาวได้ดี อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน (DE) เท่ากับ 0.05 เท่าถือว่าหนี้สินต่ำมากเมื่อเทียบกับส่วนทุน อัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ (ET) มีค่าเท่ากับ 0.96 เท่าถือว่าสูงที่สุดในบรรดามหาวิทยาลัยราชภัฏทุกกลุ่ม อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าเงินทุนส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้มาจากส่วนทุนเป็นหลัก ส่วนสุดท้ายซึ่งเป็นส่วนที่ด้อยที่สุดของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้คือความสามารถในการทำกำไร โดยมีอัตรากำไรสุทธิ (NET) เท่ากับ 0.03 หรือร้อยละ 3 ของรายได้รวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน (ROE) เท่ากับ 0.01 หรือร้อยละ 1 ของส่วนทุน และ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) เท่ากับ 0.01 หรือร้อยละ 1 ของสินทรัพย์ อัตราส่วนกลุ่มนี้แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีความสามารถในการสร้างกำไรจากเงินทุนและการลงทุนในสินทรัพย์ต่ำมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคใต้มีสุขภาพทางการเงินดี มีสภาพคล่องดี มีการบริหารสินทรัพย์ดี มีความมั่นคงและความสามารถในการอยู่รอดระยะยาวดี ยกเว้นความสามารถในการทำกำไรที่ต่ำ พิจารณารายด้านพบว่า สภาพคล่อง พิจารณาจากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) มีค่าเท่ากับ 15.65 เท่า และอัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว (QR) เท่ากับ 15.60 เท่า ทั้งสองอัตราส่วนถือว่าสูงมากและสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้มีความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ในระยะสั้นได้ดี ด้านการบริหารงานพบว่าอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (TAT) เท่ากับ 30.68 เท่า อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ประจำ (FAT) เท่ากับ 45.70 เท่า อัตราส่วนทั้งสองถือว่าสูงกว่ามาตรฐาน แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้มีความสามารถบริหารจัดการสินทรัพย์ประจำ สินทรัพย์ทั้งหมดเพื่อสร้างรายได้ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการบริหารจัดการลูกหนี้ที่สามารถเก็บหนี้ได้ปีละ 299.70 ครั้งและใช้ระยะเวลาเก็บหนี้ได้รวดเร็วเพียง 5.73 หรือประมาณ 6 วันต่อครั้ง แสดงให้เห็นประสิทธิภาพในการจัดเก็บหนี้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้ที่มีการบริหารลูกหนี้ได้เป็นอย่างดี ด้านความมั่นคงทางการเงินและความอยู่รอดในระยะยาวถือว่ามีความมั่นคงทางการเงินสูง โดยมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน (DE) เท่ากับ 0.07 เท่าแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้มีความสามารถ

การชำระหนี้และการผูกพันในระยะยาวได้ดี อัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ (ET) เท่ากับ 0.94 เท่าแสดงให้เห็นโครงสร้างเงินทุนส่วนใหญ่มาจากส่วนทุนเป็นหลัก ถือได้ว่ามีความมั่นคงทางการเงินสูงมาก ส่วนด้านความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มนี้คงเป็นปัญหาหลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคใต้ เนื่องจากมีความสามารถในการทำกำไรที่ต่ำ โดยพบว่าอัตรากำไรสุทธิ (NET) เท่ากับ 0.05 หรือร้อยละ 5 ของรายได้รวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน (ROE) เท่ากับ 0.01 หรือร้อยละ 1 ของส่วนทุน แสดงให้เห็นว่าความสามารถการสร้างกำไรในส่วนของผู้ถือหุ้นที่ควรได้นั้นน้อยมาก ส่วนอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) เท่ากับ 0.01 หรือร้อยละ 1 ของสินทรัพย์แสดงให้เห็นว่าผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนในสินทรัพย์ต่อหน่วยมีค่าต่ำมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสุขภาพทางการเงินดี มีสภาพคล่องดี มีการบริหารจัดการสินทรัพย์ดี มีความมั่นคงทางการเงินสูง แต่มีความสามารถในการทำกำไรต่ำ พิจารณารายด้าน ด้านสภาพคล่องพบว่าสภาพคล่องดีมีความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ระยะสั้นได้ โดยมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) เท่ากับ 19.20 เท่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว (QR) เท่ากับ 19.08 เท่า อัตราส่วนทั้งสองแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้มีสินทรัพย์หมุนเวียนเพียงพอต่อภาระหนี้สินระยะสั้นที่ต้องชำระในระยะเวลาที่กำหนด ด้านการบริหารงานพบว่าอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (TAT) เท่ากับ 37.83 เท่า และอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ประจำ (FAT) เท่ากับ 51.85 เท่า อัตราส่วนทั้งสองถือว่าสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้สามารถบริหารจัดการสินทรัพย์เพื่อหารายได้ได้ดี ส่วนด้านการบริหารจัดการลูกหนี้ถือว่าทำได้ดีสามารถเปลี่ยนลูกหนี้เป็นเงินสดได้โดยใช้ระยะเวลาเก็บหนี้ 3.41 หรือประมาณ 4 วันต่อครั้ง ในหนึ่งปีสามารถเก็บหนี้ได้ 72,423 ครั้งต่อปีแสดงว่าจัดเก็บหนี้ทุกวัน ด้านความมั่นคงและการอยู่รอดในระยะยาวนั้นถือว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้มีความแข็งแกร่งมาก มีหนี้สินเพียงเล็กน้อยส่วนใหญ่เป็นเงินทุนของผู้ถือหุ้น โดยมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน (DE) เท่ากับ 0.04 เท่า โครงสร้างเงินทุนมาจากส่วนทุนเป็นหลัก อัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ (ET) เท่ากับ 0.96 เท่า ส่วนด้านความสามารถในการทำกำไรที่เป็นปัญหาหลักเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มอื่นคือมีความสามารถในการทำกำไรต่ำ อัตรากำไรสุทธิ (NET) เท่ากับ 0.07 หรือร้อยละ 7 ของรายได้รวมแสดงให้เห็นว่าการจัดการกับต้นทุนค่าใช้จ่ายต่างๆ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้น่าจะมีปัญหาโดยเฉพาะการขาดประสิทธิภาพด้านต้นทุน เมื่อพิจารณาต่อมาพบว่าอัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน (ROE) เท่ากับ 0.02 หรือร้อยละ 2 ของส่วนทุน อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) เท่ากับ 0.02 หรือร้อยละ 2 ของสินทรัพย์รวม อัตราส่วนทั้งสองแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้มีความสามารถทำกำไรจากเงินทุนและจากสินทรัพย์ต่ำมาก และต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

5.1.3 ความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การวิเคราะห์ประเมินความยั่งยืนทางการเงินของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ประเมินระดับความยั่งยืนทางการเงินรวม และ 2) การวิเคราะห์ประเมินระดับความยั่งยืนทางการเงินรายด้าน

5.1.3.1 การวิเคราะห์ประเมินระดับความยั่งยืนทางการเงินรวมตามวิธีของ Cernostana (2018) โดยการแบ่งความยั่งยืนทางการเงินออกเป็น 4 ระดับได้แก่ ระดับที่ 1 ความยั่งยืนทางการเงินมั่นคง ระดับที่ 2 ความยั่งยืนทางการเงินน่าพอใจ ระดับที่ 3 ความยั่งยืนทางการเงินไม่มั่นคง และระดับที่ 4 ความยั่งยืนทางการเงินไม่น่าพอใจ ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 คะแนนความยั่งยืนทางการเงินรวม

อัตราส่วน	คะแนนความยั่งยืนทางการเงิน					
	รวม ทุกกลุ่ม	กลุ่ม รัตน โกสินทร์	กลุ่ม ภาคกลาง	กลุ่ม ภาคเหนือ	กลุ่ม ภาคใต้	กลุ่มภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ
สภาพคล่อง						
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน	1.5	0	3	1.5	1.5	1.5
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว	1.5	0	3	1.5	1.5	1.5
การบริหารงาน						
อัตราส่วนหนี้สินสินทรัพย์	1	1	2	1	0	1
อัตราส่วนหนี้สินสินทรัพย์ประจำ	1	2	1	1	0	1
อัตราส่วนหนี้สินลูกหนี้	1	0	1	1	1	2
ระยะเวลาเก็บหนี้	1	2	1	1	1	0
ความอยู่รอดระยะยาว						
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน	1	4	1	1	1	0
อัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์	1	0	1	4	1	1
ความสามารถในการทำกำไร						
อัตรากำไรสุทธิ	1	0	1	1	1	2
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน	1	0	2	1	1	1
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	1	0	2	1	1	1
คะแนนรวม	12	9	18	15	10	12
ระดับความยั่งยืนทางการเงิน	3	4	3	3	3	3

จากตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความยั่งยืนทางการเงินรวมพบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏได้คะแนนความยั่งยืนทางการเงินรวมเท่ากับ 12 คะแนนจัดอยู่ในระดับที่ 3 ความยั่งยืนทางการเงินไม่มั่นคง หมายความว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏมีปัญหาด้านการเงินบางด้าน เช่น ขาดสภาพคล่อง มีหนี้สินมาก ไม่สามารถทำกำไรได้ตึ๊ง เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานในระยะยาว ต้องดำเนินการปรับปรุง เมื่อพิจารณาแยกตามกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ได้คะแนนความยั่งยืนรวมเท่ากับ 9 คะแนนจัดอยู่ในระดับที่ 4 ความยั่งยืนทางการเงินความยั่งยืนทางการเงินไม่น่าพอใจ หมายความว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มีปัญหาด้านการเงินในทุกด้านอย่างรุนแรง ทั้งขาดสภาพคล่อง กิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีหนี้สินมากและไม่สามารถทำกำไรได้ ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานอย่างยั่งยืน ต้องรีบปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางได้คะแนนความยั่งยืนทางการเงินรวมเท่ากับ 18 คะแนนจัดอยู่ในระดับที่ 3 ความยั่งยืนทางการเงินไม่มั่นคง หมายความว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางมีปัญหาด้านการเงินบางด้าน เช่น มีหนี้สินมาก ไม่สามารถทำกำไรได้ตึ๊ง เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานในระยะยาว ต้องดำเนินการปรับปรุง มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือได้คะแนนความยั่งยืนทางการเงินรวมเท่ากับ 15 คะแนน จัดอยู่ในระดับที่ 3 ความยั่งยืนทางการเงินไม่มั่นคง หมายความว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีปัญหาด้านการเงินบางด้าน เช่น ขาดสภาพคล่อง มีหนี้สินมาก ไม่สามารถทำกำไรได้ตึ๊ง เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานในระยะยาว ต้องดำเนินการปรับปรุง มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคใต้ได้คะแนนความยั่งยืนทางการเงินรวมเท่ากับ 10 คะแนนจัดอยู่ในระดับที่ 3 ความยั่งยืน

ทางการเงินไม่มั่นคง หมายความว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคใต้มีปัญหาด้านการเงินบางด้าน เช่น ขาดสภาพคล่อง มีหนี้สินมาก ไม่สามารถทำกำไรได้ดึ้นัก เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานในระยะยาว ต้องดำเนินการปรับปรุง และกลุ่มสุดท้าย มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้คะแนนความยั่งยืนทางการเงินรวมเท่ากับ 12 คะแนนจัดอยู่ในระดับที่ 3 ความยั่งยืนทางการเงินไม่มั่นคง หมายความว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาด้านการเงินบางด้าน เช่น ขาดสภาพคล่อง มีหนี้สินมาก ไม่สามารถทำกำไรได้ดึ้นัก เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานในระยะยาว ต้องดำเนินการปรับปรุง

5.1.3.2 การวิเคราะห์ประเมินระดับความยั่งยืนทางการเงินรายด้านตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัย โดยแบ่งความยั่งยืนทางการเงินรายด้านออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับที่ 1 ความยั่งยืนทางการเงินสูง ระดับที่ 2 ความยั่งยืนทางการเงินปานกลาง และระดับที่ 3 ความยั่งยืนทางการเงินต่ำ ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 คะแนนความยั่งยืนทางการเงินรายด้าน

ตัวแปร	คะแนนและระดับความยั่งยืนทางการเงิน					
	รวม ทุกกลุ่ม	กลุ่ม รัตนโกสินทร์	กลุ่ม ภาคกลาง	กลุ่ม ภาคเหนือ	กลุ่ม ภาคใต้	กลุ่มภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ
สภาพคล่อง	3 กลาง	0 ต่ำ	6 สูง	3 กลาง	3 กลาง	3 กลาง
การบริหารงาน	4 กลาง	5 กลาง	5 กลาง	4 กลาง	2 กลาง	4 กลาง
ความอยู่รอดระยะยาว	2 กลาง	4 กลาง	2 กลาง	5 กลาง	2 กลาง	1 กลาง
ความสามารถในการทำกำไร	3 กลาง	0 ต่ำ	5 กลาง	3 กลาง	3 กลาง	4 กลาง

จากตารางที่ 7 การวิเคราะห์ความยั่งยืนทางการเงินรายด้านพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏได้คะแนนสภาพคล่องเท่ากับ 3 คะแนนถือว่ามึระดับสภาพคล่องปานกลางแสดงว่ามีสภาพคล่องพอสมควร แต่อาจมีบางช่วงเวลาที่ขาดสภาพคล่องชั่วคราว ด้านการบริหารงานได้ 4 คะแนนมึระดับการบริหารงานปานกลางแสดงว่ามีจัดการสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ในระดับพอสมควรแต่อาจมีบางช่วงที่รายได้ลดลง ความอยู่รอดระยะยาวได้คะแนน 2 คะแนนอยู่ในระดับปานกลางแสดงว่ามีความสามารถชำระหนี้พอสมควรแต่อาจมีภาระหนี้สินค่อนข้างมาก ความสามารถในการทำกำไรได้คะแนน 3 คะแนนมึความสามารถในการทำกำไรระดับปานกลางแสดงว่ามีกำไรในระดับพอสมควร รายได้และค่าใช้จ่ายพอๆ กัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ได้คะแนนสภาพคล่อง 0 คะแนนถือว่ามึสภาพคล่องในระดับต่ำ หมายความว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้ขาดสภาพคล่องอย่างรุนแรง มีสินทรัพย์หมุนเวียนไม่เพียงพอต่อการจ่ายหนี้สินระยะสั้น การบริหารงานได้คะแนน 5 คะแนนถือว่าการบริหารสินทรัพย์อยู่ในระดับปานกลาง มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้มีสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ในระดับพอสมควรแต่อาจมีบางช่วงที่รายได้ลดลง ความอยู่รอดในระยะยาวได้ 4 คะแนนแสดงถึงความอยู่รอดในระดับปานกลางหมายความว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้สามารถชำระหนี้ได้พอสมควรแต่อาจมีภาระหนี้สินค่อนข้างมาก ความสามารถในการทำกำไรได้ 0 คะแนนบ่งบอกถึงความสามารถในการทำกำไรอยู่ในระดับต่ำ แสดงว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้มีกำไรต่ำ รายได้น้อยกว่าค่าใช้จ่าย ประสิทธิภาพด้านต้นทุนต่ำ

สุขภาพทางการเงินและความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางได้คะแนนสภาพคล่องเท่ากับ 6 คะแนนแสดงถึงระดับสภาพคล่องสูง หมายความว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้มีสินทรัพย์หมุนเวียนเพียงพอต่อการจ่ายชำระหนี้สินระยะสั้น สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้อย่างรวดเร็ว การบริหารงานได้คะแนน 5 คะแนนอยู่ในระดับปานกลางหมายความว่าสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ในระดับพอสมควร แต่อาจมีบางช่วงที่รายได้ลดลง ความอยู่รอดระยะยาวได้คะแนน 2 คะแนนอยู่ในระดับปานกลางหมายความว่ามีความสามารถในการชำระหนี้ได้พอสมควร แต่อาจมีภาระหนี้สินมาก ส่วนด้านความสามารถในการทำกำไรได้คะแนน 5 คะแนนอยู่ในระดับปานกลางแสดงว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้มีกำไรในระดับพอสมควร รายได้และรายจ่ายพอๆ กัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือได้คะแนนสภาพคล่องเท่ากับ 3 คะแนนถือว่ามึระดับสภาพคล่องปานกลาง แสดงว่ามีสภาพคล่องพอสมควรแต่อาจมีบางช่วงเวลาที่ขาดสภาพคล่องชั่วคราว ด้านการบริหารงานได้ 4 คะแนน มีระดับการบริหารสินทรัพย์ปานกลางแสดงว่ามีการจัดการสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ในระดับพอสมควรแต่อาจมีบางช่วงที่รายได้ลดลง ความอยู่รอดระยะยาวได้คะแนน 5 คะแนนอยู่ในระดับปานกลางแสดงว่ามีความสามารถในการชำระหนี้พอสมควรแต่อาจมีภาระหนี้สินค่อนข้างมาก ความสามารถในการทำกำไรได้คะแนน 3 คะแนนมีความสามารถในการทำกำไรระดับปานกลางแสดงว่ามีกำไรในระดับพอสมควร รายได้และค่าใช้จ่ายพอๆ กัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคใต้ได้คะแนนสภาพคล่องเท่ากับ 3 คะแนนถือว่ามึระดับสภาพคล่องปานกลาง แสดงว่ามีสภาพคล่องพอสมควรแต่อาจมีบางช่วงเวลาที่ขาดสภาพคล่องชั่วคราว ด้านการบริหารงานได้ 2 คะแนน มีระดับการบริหารสินทรัพย์ปานกลางแสดงว่ามีการจัดการสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ในระดับพอสมควรแต่อาจมีบางช่วงที่รายได้ลดลง ความอยู่รอดระยะยาวได้คะแนน 2 คะแนนอยู่ในระดับปานกลางแสดงว่ามีความสามารถในการชำระหนี้พอสมควรแต่อาจมีภาระหนี้สินค่อนข้างมาก ความสามารถในการทำกำไรได้คะแนน 3 คะแนนมีความสามารถในการทำกำไรระดับปานกลางแสดงว่ามีกำไรในระดับพอสมควร รายได้และค่าใช้จ่ายพอๆ กัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้คะแนนสภาพคล่องเท่ากับ 3 คะแนนถือว่ามึระดับสภาพคล่องปานกลางแสดงว่ามีสภาพคล่องพอสมควรแต่อาจมีบางช่วงเวลาที่ขาดสภาพคล่องชั่วคราว ด้านการบริหารงานได้ 4 คะแนน มีระดับการบริหารสินทรัพย์ปานกลางแสดงว่ามีการจัดการสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ในระดับพอสมควร แต่อาจมีบางช่วงที่รายได้ลดลง ความอยู่รอดระยะยาวได้คะแนน 1 คะแนนอยู่ในระดับปานกลางแสดงว่ามีความสามารถในการชำระหนี้พอสมควรแต่อาจมีภาระหนี้สินค่อนข้างมาก ความสามารถในการทำกำไรได้คะแนน 4 คะแนนมีความสามารถในการทำกำไรระดับปานกลางแสดงว่ามีกำไรในระดับพอสมควร รายได้และค่าใช้จ่ายพอๆ กัน

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยนี้เน้นที่ความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในหลายมิติ โดยพิจารณาถึงความสามารถในการรักษาสภาพคล่องและความสามารถในการอยู่รอดระยะยาวที่มีความแข็งแกร่ง แต่พบว่ามีผลทำหายในด้านการทำกำไรซึ่งยังคงต่ำหรือมีบางกลุ่มมหาวิทยาลัยที่มีผลขาดทุน

ในด้านสภาพคล่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏแสดงให้เห็นถึงการรักษาระดับสภาพคล่องที่สูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ McLaren and Struwig (2019) โดยสภาพคล่องที่สูงนี้เป็นผลมาจากการสะสมสินทรัพย์หมุนเวียนในรูปแบบต่างๆ เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินลงทุนระยะสั้น ซึ่งสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ภาระหนี้สินหมุนเวียนที่ต่ำหรือไม่มีเลยในบางกรณี ยังเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านสภาพคล่องให้กับสถาบันเหล่านี้

ความสามารถในการอยู่รอดระยะยาวของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ปรากฏชัดเจนจากโครงสร้างเงินทุนที่แข็งแกร่ง โดยส่วนใหญ่มาจากส่วนทุน สอดคล้องกับแนวคิดของ Sazonov et al. (2015) ที่เน้นย้ำความสำคัญของการจัดหาเงินทุนอย่างเหมาะสมเพื่อสนับสนุนกิจกรรมและโครงการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

การจัดการโครงสร้างเงินทุนที่เหมาะสมนี้ยังช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและความสามารถในการรับมือกับสถานการณ์ไม่คาดคิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nik Ahmad et al. (2019)

นอกจากนั้น ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความท้าทายในด้านความสามารถในการทำกำไรของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยพบว่าผลการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำ และบางกลุ่มมีผลขาดทุน ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อสถานการณ์นี้ได้แก่ การพึ่งพารายได้จากงบประมาณเป็นหลัก การลดลงของจำนวนนักศึกษา และความสามารถในการบริหารจัดการต้นทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรที่มีสัดส่วนสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Cernostana (2018), McLaren and Struwig (2019), Nik Ahmad et al. (2019) และ Sazonov et al. (2015) ที่เน้นย้ำความสำคัญของการจัดการต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพต่อผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรของมหาวิทยาลัยราชภัฏมีข้อจำกัดที่สำคัญที่ต้องพิจารณา เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่มาจากงบประมาณแผ่นดิน การคำนวณกำไร (ขาดทุน) โดยนำรายได้รวมหักด้วยค่าใช้จ่ายอาจไม่สะท้อนประสิทธิภาพการดำเนินงานที่แท้จริง เพราะผลการดำเนินงานอาจได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ เช่น การเบิกจ่ายงบประมาณที่ไม่เป็นไปตามแผน เงินงบประมาณเหลือจ่าย หรือการเบิกจ่ายที่ล่าช้า ดังนั้น การใช้กำไร (ขาดทุน) รวมเป็นตัวชี้วัดเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอในการประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการทางการเงินของมหาวิทยาลัย

โดยสรุป การวิจัยนี้แสดงให้เห็นข้อมูลพื้นฐานของการวิเคราะห์ความยั่งยืนทางการเงินในมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งในภาพรวมและจำแนกตามกลุ่มภูมิศาสตร์ ผ่านการวิเคราะห์ตัวชี้วัดสำคัญ 4 ด้าน คือ สภาพคล่อง การบริหารงาน ความอยู่รอดระยะยาว และความสามารถในการทำกำไร โดยใช้สถิติพื้นฐานคือร้อยละในการเปรียบเทียบสัดส่วนทางการเงิน และใช้ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดในการวิเคราะห์สุขภาพทางการเงิน การศึกษานี้ไม่ได้มุ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดต่างๆ หรือปัจจัยที่อาจส่งผลต่อความยั่งยืนทางการเงิน แต่ได้นำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นถึงจุดแข็งด้านการรักษาสภาพคล่องและความมั่นคงทางการเงิน ขณะที่สะท้อนให้เห็นข้อจำกัดด้านความสามารถในการทำกำไรของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาพรวม ข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้จะเป็นประโยชน์สำหรับการต่อยอดการศึกษาในประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่อไป

6. สรุปผลการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีฐานะทางการเงินมั่นคง โครงสร้างเงินทุนมาจากส่วนทุนเป็นหลัก สินทรัพย์หมุนเวียนมีสภาพคล่องสูง สินทรัพย์หมุนเวียนอยู่ในรูปเงินสด เงินฝากธนาคารและเงินลงทุนระยะสั้นในเงินฝากประจำและสลากออมทรัพย์ที่มีความปลอดภัยสูง ภาระหนี้สินต่ำและเป็นภาระหนี้สินระยะสั้น รายได้หลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏไม่แตกต่างกัน รายได้หลักมาจากรายได้งบประมาณและรองลงมา คือ รายได้จากการขายและบริการ สิ่งที่น่าเป็นกังวลคือความสามารถในการทำกำไรของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีความสามารถในการทำกำไรต่ำโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ที่มีผลขาดทุนจากการดำเนินงาน ปัญหาหลักอีกประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏคือค่าใช้จ่ายบุคลากรที่มีมูลค่าสูงและถือเป็นสัดส่วนที่มีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีสุขภาพทางการเงินที่ดีมีความสามารถการจ่ายชำระหนี้ระยะสั้นได้ การจัดการสินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดรายได้ทำได้ดี การจัดการลูกหนี้ที่มีประสิทธิภาพสามารถจัดเก็บหนี้ได้ตามกำหนด ความแข็งแกร่งของโครงสร้างเงินทุนมีความมั่นคง เงินทุนมาจากส่วนทุนเป็นหลักแสดงให้เห็นความอยู่รอดในระยะยาว ความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาวและการมีระดับหนี้ที่ต่ำทำให้ไม่น่าเป็นกังวล ส่วนสุขภาพทางการเงินด้านความสามารถในการทำกำไร มหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความสามารถในการทำกำไรต่ำและ

สุขภาพทางการเงินและความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

บางกลุ่มมีผลขาดทุนจากการดำเนินงาน ปัญหาหลักของความสามารถในการทำกำไรมาจากการต้นทุนค่าใช้จ่ายบุคลากรที่มีสัดส่วนสูง

ความยั่งยืนทางการเงินรวมมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความยั่งยืนทางการเงินไม่มั่นคง หมายความว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีปัญหาด้านการเงินคือทำกำไรได้ไม่ติดก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานในระยะยาวต้องดำเนินการปรับปรุง โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์มีความยั่งยืนทางการเงินไม่น่าพอใจ มีปัญหาด้านการเงินอย่างรุนแรงคือไม่สามารถทำกำไรได้ ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานอย่างยั่งยืน ต้องรีบปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ความยั่งยืนทางการเงินรายด้าน มหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่มีความยั่งยืนทางการเงินด้านสภาพคล่องดีสามารถชำระหนี้สินระยะสั้นได้ ยกเว้นมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ที่ชำระหนี้ระยะสั้นได้ไม่ติดก ความยั่งยืนทางการเงินด้านการบริหารงาน การจัดการสินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้ถือว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏสามารถจัดการสินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้และมีประสิทธิภาพการจับเก็บหนี้ที่ดี ความยั่งยืนทางการเงินด้านความอยู่รอดระยะยาว มหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏสามารถจ่ายชำระหนี้ระยะยาวได้และความมั่นคงทางการเงินที่ดี ส่วนความยั่งยืนทางการเงินด้านความสามารถในการทำกำไรถือว่าเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงเนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความสามารถในการทำกำไรไม่ได้ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ที่มีความสามารถในการทำกำไรต่ำมากและมีรายได้น้อยกว่าค่าใช้จ่าย

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

7.1.1 ผลการวิจัยช่วยให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับโครงสร้างและสภาพคล่องทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการวางแผนและปรับปรุงยุทธศาสตร์ทางการเงินทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยช่วยให้สามารถจัดการทรัพยากรทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปรับปรุงกระบวนการทางการเงินและการจัดการทรัพยากรเพื่อรับมือกับสถานการณ์ทางการเงินที่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงินและการวางแผนการจัดการหนี้สินอย่างมีเหตุผลจะช่วยลดความเสี่ยงในการดำเนินกิจการและเพิ่มความมั่นคงทางการเงินของมหาวิทยาลัย

7.1.2 ผลการวิจัยมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่อภาคสาธารณะและเอกชน การแสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใสสามารถเพิ่มโอกาสในการได้รับการสนับสนุนทางการเงิน ไม่ว่าจะเป็นการขอทุนหรือการลงทุนในโครงการต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การเติบโตและพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคต นอกจากนี้ ความเชื่อมั่นที่เพิ่มขึ้นยังส่งผลต่อความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในภาคธุรกิจและสังคมโดยรวม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานและการพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในระยะยาว

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 การวิจัยนี้อาจเลือกตัวแปรที่ไม่ครอบคลุมความยั่งยืนทางการเงินด้านอื่น เช่น ประสิทธิภาพต้นทุน ดังที่ปรากฏในผลการศึกษานี้เกี่ยวกับต้นทุนค่าใช้จ่ายบุคลากรที่มีสัดส่วนที่สูงและอาจส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนทางการเงินด้านความสามารถในการทำกำไรของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในอนาคตจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบ

7.2.2 การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพียงกลุ่มเดียวอาจทำให้ไม่สามารถสรุปความยั่งยืนทางการเงินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยได้ อาจต้องทำการเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น เช่น กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

กลุ่มมหาวิทยาลัยรัฐและกลุ่มมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ เพื่อวิเคราะห์ benchmark ที่จะช่วยให้มหาวิทยาลัยราชภัฏตอบคำถามได้ว่าขณะนี้องค์กรของตนเป็นอย่างไรเมื่อเทียบกับคู่แข่ง นั่นคือสามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้หรือไม่ และอยู่ในลำดับใดเมื่อเทียบกับองค์กรที่เป็นเลิศ สิ่งที่สำคัญคือองค์กรที่เก่งกว่าทำอย่างไร และมหาวิทยาลัยราชภัฏจะสามารถทำให้ดีกว่าได้อย่างไร นอกจากนี้ยังได้เห็นความแตกต่างและสาเหตุของความแตกต่างระหว่างมหาวิทยาลัยแต่ละกลุ่ม ในส่วนนี้จำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบในการวิจัยในอนาคต

7.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.3.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏควรดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการต้นทุน โดยเฉพาะต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร อาจมีการทบทวนอัตรากำลังบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุน โดยพิจารณาการกระจายภาระงานให้เหมาะสม หากพบว่ามียอัตรากำลังเกินความจำเป็น อาจต้องชะลอการรับบุคลากรใหม่หรือไม่ต่อสัญญาบุคลากรที่จะเกษียณอายุงาน ปรับปรุงสัดส่วนบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุนให้เหมาะสม โดยอาจเพิ่มสัดส่วนอาจารย์พิเศษ อาจารย์ชั่วคราว พนักงานพิเศษ พนักงานชั่วคราว เพื่อลดต้นทุนค่าจ้างในระยะยาว ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาทดแทนบุคลากรในงานสนับสนุนที่สามารถทำได้ เช่น ระบบลงทะเบียนเรียนออนไลน์ ระบบการเงิน เป็นต้น บูรณาการการทำงานของบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ เพื่อลดความซ้ำซ้อนของภาระงาน และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพและทักษะของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

7.3.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏควรหาแหล่งรายได้ทางเลือกจากเงินทุนของตนเอง โดยลดการพึ่งพาเงินรายได้จากงบประมาณลง โดยเฉพาะงบลงทุนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏนำไปลงทุนในสินทรัพย์ประจำ เมื่อพิจารณาอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ที่ต่ำแสดงถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินทรัพย์ได้ไม่ดีของมหาวิทยาลัยราชภัฏและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบกับการมีสภาพคล่องประเภทเงินสด เงินฝากประเภทต่างและสลากออมทรัพย์ในปริมาณสูงและสินทรัพย์เหล่านี้ให้ผลตอบแทนที่ต่ำถึงต่ำมาก ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏควรหาแหล่งรายได้ทางเลือก เช่น การลงทุนที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าเงินฝากธนาคาร เช่นกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งหนึ่งมีข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยที่กำหนดให้นำไปลงทุนนอกเหนือจากเงินฝากที่ให้ผลตอบแทนดีกว่าการฝากธนาคารและมีความเสี่ยงไม่เกินระดับ 2 ตามระดับความเสี่ยงที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนด โดยจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงการลงทุนอย่างเหมาะสม ซึ่งสามารถทำได้ตามการอนุมัติของสภามหาวิทยาลัย แนวทางนี้เป็นทางเลือกหนึ่งที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสามารถทำได้ ส่วนการปรับเพิ่มราคาค่าบริการทางการศึกษาอาจเป็นแนวทางที่ไม่เหมาะสมในสถานการณ์แวดล้อมที่มีการแข่งขันสูง อาจใช้แนวทางอื่นที่ให้ประโยชน์มากกว่า เช่น การปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของตลาด และหาจุดเด่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีความแตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น เพื่อเป็นแนวทางการเพิ่มทางเลือกการบริการทางการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมาย

7.3.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏควรพัฒนาระบบการประเมินผลการดำเนินงานทางการเงินที่แยกแยะระหว่างผลการดำเนินงานจากงบประมาณแผ่นดินและผลการดำเนินงานจากการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย เพื่อให้สามารถประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการทางการเงินได้อย่างแท้จริง นอกจากการใช้กำไร/ขาดทุนรวม ควรพิจารณาตัวชี้วัดอื่นประกอบ เช่น อัตรากาเรเติบโตของรายได้จากการดำเนินงาน สัดส่วนรายได้จากแหล่งอื่นต่อรายได้รวม ประสิทธิภาพการบริหารต้นทุน และความสามารถในการพึ่งพาตนเองทางการเงิน เพื่อให้การประเมินและการพัฒนาความยั่งยืนทางการเงินมีความครอบคลุมและสมบูรณ์มากขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

- Al-Shubiri, F. N. (2020). Analysis of financial sustainability indicators of higher education institutions on foreign direct investment: Empirical evidence in OECD countries. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 22(1), 77-99.
- Artdet, S. (2013). *Report for consideration on autonomous universities*. Parliament of Thailand. http://www.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/education/download/artile/article_article_20130320190602.pdf.
- Cernostana, Z. (2018). Measuring financial sustainability of private higher education institutions. *Engineering for Rural Development*, 17, 1173–1178. <https://doi.org/10.22616/ERDev2018.17.N343>.
- Handayani, E., Sholihin, M., Pratolo, S., & Rahmawati, A. (2022). Do private universities achieve financial sustainability as a result of transformational leadership? *International Journal of Sustainable Development and Planning*, 17(8), 2365-2374.
- Kiatitvattanavisal, S. (2022). Analysis of autonomous university budget allocation compared with Mahidol University. *Interdisciplinary Studies Journal*, 22(1), 37-51.
- Lucianelli, G., & Citro, F. (2017). Financial conditions and financial sustainability in higher education: A literature review. In S. Cohen & A. Manes-Rossi (Eds.), *Financial sustainability in public administration: Exploring the concept of financial health* (pp. 23–53). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-319-57962-7_2.
- McLaren, J., & Struwig, F. W. (2019). Financial ratios as indicators of financial sustainability at a South African university. *Journal of Contemporary Management*, 16(2), 1-26.
- Muangsilapasat, S., Hongsiwat, A., & Methakunavudhi, P. (2023). The results of the environmental analysis of the administration of Rajabhat University to prepare for the transformations. *Academic Journal of Thailand National Sports University*, 15(2), 93-105.
- Nik Ahmad, N. N., Ismail, S., & Siraj, S. A. (2019). Financial sustainability of Malaysian public universities: Officers' perceptions. *International Journal of Educational Management*, 33(2), 317-334.
- Nopanitaya, W. (2017). Management for academic development. *Journal of Business, Economics and Communications*, 12(2), 1-8.
- Sazonov, S. P., Kharlamova, E. E., Chekhovskaya, I. A., & Polyanskaya, E. A. (2015). Evaluating financial sustainability of higher education institutions. *Asian Social Science*, 11(20), 34-40.
- Seres, L., Tumbas, P., & Matkovic, P. (2019). Environmental sustainability indicators for universities. *School of Business*, (2), 95-112. <https://doi.org/10.5937/skolbiz2-24560>.
- Soontaranurak, K. (2018). Market structure and competitive behavior in higher education market: A case study of Nakhon Si Thammarat Province. *Journal of Business, Economics and Communications*, 13(2), 121-135.

- Ugwulali, I. J., Adejuwon, A. J., & Ojomolade, D. J. (2023). Financial strategy dynamics and university sustainability in a depressed economy: Evidence of Nigerian university. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, 18(1), 949-957.
- Yurchyshena, L. (2022). The influence of indicators of scale on the financial sustainability of the university: Methodological and practical aspects. *Innovation and Sustainability*, 2(4), 129–138. <https://doi.org/10.31649/ins.2022.4.129.138>.
- Zéman, Z., Kálmán, B. G., Bárczi, J., & Pataki, L. (2023). The evolution of university students' financial attitudes and their role in the sustainability of personal finances. *Sustainability*, 15(8), Article 6385. <https://doi.org/10.3390/su15086385>.

ประวัติแนบท้ายบทความ

Name and Surname:	Assistant Professor Wikrant Paukmongkol
Highest Education:	Master of Business Administration Program in Finance and Banking
University or Agency:	Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage
Field of Expertise:	Finance and Banking
Address:	1 Moo 20, Faculty of Management Sciences, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage, Pathumthani Province 13180, Thailand
E-mail:	wikrant@vru.ac.th